ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 22ον | ΑΘΗΝΑΙ 1—15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1908 | ΑΡΙΘΜΟΣ 953

ΕΝΑ ΣΟΒΑΡΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ οἰκογένεια, δὲν ὑπάρχει οἰκοκυρὰ καλὴ ἢ κακή, ἀδιάφορον, ἡ ὁποία δὲν παραπονεῖται διὰ τὸ ὑπηρετικὸν ζήτημα καὶ ἡ ὁποία δὲν βασανίζεται, διάτι ἡ μαγείρισσα τὴν ὁποίαν πληρόνει σαράντα ἕως σαράντα πέντε δραχμὰς τὸν μῆνα δὲν εἶναι μαγείρισσα.

Ὑπηρέτριαι αἱ ὁποῖαι ἄλλοτε ἔκαμναν ὅλας τὰς ἐργασίας εἰς ἕνα σπῖτι, καὶ μισοήξεραν νὰ μαγειρεύουν, ὅπως μισοήξεραν νὰ συγυρίζουν, ἀπεσύρθησαν τώρα εἰς τὸ μαγειριό, παρητήθησαν ἀπὸ τὸ συγύρισμα καὶ τὸ σκούπισμα καὶ ἐτιτλοφορήθησαν μαγείρισσες. Ἡ ἐργασία των φυσικὰ ὠλιγόστευσε, αἱ ἀπαιτήσεις των μὲ τὸν νέον τίτλον ηὔξησαν καὶ αἱ γνώσεις των ἔμειναν αἱ αὐταί, ἀτελεῖς δηλαδὴ εἰς ὅλα, ἀμαθεῖς καὶ ἀστοιχείωτοι ἐντελῶς.

Τὸ φαγητὸ ἐξακαλουθεῖ, τώρα μὲ τὴν εἰδικὴν μαγείρισσαν, νὰ ἀποτυγχάνῃ ἐννέα φορὰς εἰς τὰς δέκα, τὸ σερβίρισμά του εἶναι ἀκατάστατον καὶ ἀηδὲς ὅπως πρίν, ὅταν ἡ μαγείρισσα δὲν εἶχε τίτλον, τὰ ὑπόλοιπα ἑνὸς φαγητοῦ, δὲν μεταποιοῦνται, ἀλλὰ παρουσιάζονται εἰς τὸ τραπέζι ξαναζεσταμένα καὶ κακοσερβιρισμένα, τὰ ὑλικὰ δαπανῶνται διπλᾶ καὶ οἱ κύριοι, οἱ πληρόνοντες δι' ὅλα αὐτὰ τραβοῦν τὰ μαλλιά των καὶ διὰ τὰ ἔξοδα καὶ διότι κακοτρώγουν.

Ἡ κατάστασις αὐτὴ τοῦ νοικοκυρειοῦ μὲ τιτλοφόρον προσωπικὸν ὁμοιάζει ὀλίγον μὲ τὴν κατάστασιν τῶν τιτλούχων μας τῆς πολιτείας. Καὶ ἐκεῖ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μαγειρεύεται ἡ πολιτικὴ ἀπὸ ἀδεξίους μαγείρους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μόνον τίτλους καὶ ἀπολαυάς, χωρὶς καμμίαν συστηματικὴν μάθησιν.

Ἔχω μάλιστα τὴν ἰδέαν ὅτι, ἂν εἰς τὰ σπίτια εἴχαμεν περισσοτέραν διοικητικὴν μέθοδον καὶ τακτικὴν περὶ τὴν ἀξίαν τοῦ προσωπικοῦ καὶ ἡ πολιτική μας θὰ ἔμπαινε σιγά, σιγὰ εἰς περισσοτέραν τάξιν καὶ συστηματοποίησιν. Διότι τὸ σπῖτι εἶναι τὸ σχολεῖον τῆς ζωῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ μικρὸς πολίτης τῆς σήμερον καὶ ὁ πολιτευτὴς τῆς αὔριον διδάσκεται τὰ πρῶτα μαθήματά του «κάθε ἄνθρωπος διὰ ὡρισμένον ἔργον καὶ κάθε πρᾶγμα εἰς τὸν τόπον του». Εἰς τὸ σπῖτι διδάσκεται ἡ ἱεραρχία καὶ ἡ πειθαρχία, εἰς τὸ σπῖτι ἡ γνῶσις τοῦ νὰ εἰξεύρῃ ὁ καθεὶς τὶ ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ διατὶ προορίζεται.

Καὶ τὰ σπίτια, δυστυχῶς, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ὄχι μόνον δὲν διδάσκουν τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτά, ἀλλὰ καὶ καταστρέφουν ἴσως τὸ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσει ἐνυπάρχον αἴσθημα τῆς ἁρμονίας. Τὸ παιδί, τὸ ὁποῖον ζῇ εἰς ἕνα περιβάλλον ἀνωμαλίας, τὸ ὁποῖον παρίσταται εἰς συχνὰς σκηνάς, αἱ ὁποῖαι συμβαίνουν κατὰ τὰς στιγμὰς ἀκριβῶς, ὅπου ἡ οἰκογένεια συναθροίζεται εἰς ἕνα κοινὸν τραπέζι, διὰ μίαν κοινὴν ἀπόλαυσιν, τὸ παιδὶ αὐτὸ κάθε ἄλλο διδάσκεται παρὰ τὴν ἁρμονίαν καὶ τὴν τάξιν τῆς ζωῆς.

Ἰδοὺ διατὶ τὸ ζήτημα τῆς μαγειρικῆς εἶναι ζήτημα μεγάλης σποιδαιότητος. Ἐνέχει ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ὑγιεινῆς τοῦ στομάχου, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑγιεινῆς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ μυαλοῦ. Εἶναι ὁ ἀπαραίτητος παράγων τῆς εὐεξίας, τῆς εὐθυμίας, τῆς καλῆς διαθέσεως ὅλων. Οἱ τρώγοντες καὶ χωνεύοντες καλὰ εἶναι οἱ εὐθυμότεροι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου. Καὶ τρώγουν καὶ χωνεύουν καλὰ συνήθως ὅσοι ἔχουν τροφὴν καλομαγειρευμένην, καλοσερβιρισμένην καὶ ἐπιστημονικῶς εὔπεπτον καὶ ἐλαφράν.

Εἰς τὴν Σουηδίαν καὶ Νορβηγίαν μεθ' ὅλην τὴν μελαγχολικὴν τοῦ τρομεροῦ κλίματος ἐπίδρασιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι εὔθυμοι, φαιδροί, σωστοὶ γλεντζέδες Ἐκεῖ τὸ καλὸ φαγητὸ ἀντικαθιστᾷ καὶ τὸν ὡραῖον οὐρανὸν καὶ τὸ γλυκὺ κλῖμα καὶ τὸ φῶς ἀκόμη τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον ἐξ μῆνας τοῦ χρόνου οἱ ἄνθρωποι δὲν βλέπουν.

Καὶ εἶναι ὁ μόνος τόπος ὅπου ἡ μαγείρισσες στοιχίζοιν πολὺ φθηνά, καὶ αἱ κυρίαι ἀσχολοῦνται πολὺ ὀλίγον εἰς τὴν μαγειρικήν, εἴτε διότι εἶναι ἀριστοκράτιδες, εἴτε διότι ἀσχολοῦνται εἰς ἄλλας ἐπικερδεστέρας ἐργασίας.

Πῶς λοιπὸν εὑρίσκονται ἐκεῖ τόσον καλὲς καὶ τόσον πολλὲς μαγείρισσες. Ὅταν ἀπηύθυνα εἰς τὴν φιλοξενοῦσαν με κυρίαν τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν μὲ ἔβαλεν εἰς τὴν ἄμαξάν της καὶ ἀρχίσαμεν νὰ περιτριγυρίζωμεν τὴν πόλιν. Εἰς κάθε γωνίαν σχεδὸν δρόμου ὑπῆρχε καὶ ἕνα σχολεῖον μαγειρισσῶν. Εἰς τὴν Στοκόλμην μέσα εἰς περίπατον μισῆς ὥρας ἐμέτρησα δέκα σχολεῖα. Εἰς τὰ σχολεῖα αὐτὰ ἔρχονται αἱ διάφοροι χωρικαὶ ἢ καὶ πτωχοκόριτσα τῆς πρωτευούσης νὰ μάθουν μαγειρικήν, ὅπως μανθάνονν ἐδῶ ραπτικὴν ἤ καπέλλα. Εἰς μίαν τριμηνίαν, τὴν ὁποίαν προπληρόνουν μὲ ἑκατὸν κορῶνες μανθάνουν σαράντα φαγητά, σαράντα γλυκίσματα, καθὼς καὶ τὸν τρόπον τῆς μεταχειρίσεως τῶν περισσευμάτων, τῆς κατασκευῆς κονσερβῶν κλπ. Μανθάνουν ἐπὶ πλέον τροφογνωσίαν, σερβίρισμα, ὑγιεινὴν τοῦ μαγειρείου καὶ κάθε πρᾶγμα σχετιζόμενον μὲ τὸ ἔργον των.

Ἐσκέφθην ὅτι καὶ ἡμεῖς ἐδῶ ἠμπορούσαμεν νὰ κάμωμεν τὸ ἴδιον εἰς τὴν ὑπάρχουσαν Οἰκοκυριακὴν σχολήν μας τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἑλληνίδων. Καὶ τὸ ἐκάμαμεν. Εἰς μίαν τριμηνίαν, τὴν ὁποίαν ἐδῶ ἡ μαγείρισές μας θὰ πληρόνουν μόνον σαράντα πέντε δραχμὰς θὰ μανθάνουν ὅ,τι καὶ αἱ Σουηδαὶ συνάδελφοι των, θὰ πέρνουν δίπλωμα καὶ θὰ τοποθετοῦνται ἀμέσως ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ὡς μαγείρισσες.

Μένει τώρα εἰς τὰς κυρίας νὰ διευκολύνουν τὸ ἔργον μας, ἕως ὅτου αἱ νησιώτισσαι ἐννοήσουν τὸ συμφέρον των καὶ ἔρχονται αὐτοπροαιρέτως εἰς τὸ μαγειρικὸν σχολεῖον. Αἱ κυρίαι ποῦ ἔχουν ὑπηρετρίας ἁπλῶς, νὰ τὰς στείλουν κάθε ἀπόγευμα ἀπὸ τὰς 2 — 5 εἰς τὸ οἰκοκυρικὸν σχολεῖον, ὁδὸς Ὁμήρου 24. καὶ νὰ τὰς παρακινήσουν, ὅπως θυσιάσουν ἀπὸ τὸν μισθόν των δρ. 15 τὸν μῆνα διὰ νὰ μάθουν τελείαν μαγειρικήν.

Αἱ κυρίαι εἰς ἀντάλλαγμα τῆς εὐκολίας αὐτῆς πρὸς τὰς ὑπηρετρίας των, θὰ ἔχουν κάθε ἡμέρα καὶ ἕνα νέον καὶ φθηνὸ φαγητόν, τὸ ὁποῖον θὰ διδάσκῃ τὸ σχολεῖον, ἀκόμη καὶ γλύκισμα. Καὶ μὲ τὸν καιρὸν δὲν θὰ ἔχουν πλέον ἀμαθεῖς μαγειρίσσας, ἀλλὰ τελειοποιημένας εἰς τὸ ἔργον των καὶ τόσον πολλάς, ὥστε καὶ αἱ τιμαί των ἀκόμη νὰ μετριασθοῦν καὶ νὰ γίνουν λογικώτεραι.

Κ. Παρρὲν

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

ΝΕΩΤΕΡΟΣ ἀπὸ τὸν Αἰγυπτιακὸν πολιτισμόν, ἀλλὰ παλαιότατος καὶ ὁ Ἀραβικὸς περισώζει μνημεῖα δόξης περασμένης καὶ μεγαλείου ἐθνικοῦ εἴτε εἰς τζαμὶ ἀρχαιότατα, εἴτε εἰς τάφους καλιφῶν καὶ μεγιστάνων, εἴτε ἐντὸς τοῦ πολυτελοῦς Ἀραβικοῦ μουσείου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν συγκεντρώσει ὅλα τὰ περισωθέντα τοῦ παρελθόντος κειμήλια.

Εἶναι ἴσως τὸ μόνον μουσεῖον τοῦ κόσμου, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν βλέπει κανεὶς οὔτε ἀγάλματα οὔτε εἰκόνας. Ἡ Ἀραβικὴ θρησκεία ἀπαγορεύει αὐστηρότατα τὴν ἀναπαράστασιν διὰ τῆς τέχνης προσώπων, ἀνθρώπων ἢ ζώων καὶ δι' αὐτὸ ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν εἶναι μᾶλλον εὐχάριστος. Ἐπὶ τέλους ὅταν ἔχῃ κανεὶς ἐπισκεφθῇ ὅλα περίπου τὰ μουσεῖα τοῦ κόσμου καὶ τελευταῖον μάλιστα δύο Αἰγυπτιακά, ποῦ κοντὰ εἰς τοὺς μαρμάρινους ἀνθρώπους ἔχουν καὶ αὐτουσίους ἀληθινοὺς νεκρούς, ἀρχίζει νὰ βαρύνεται ἀπὸ τὸ πανομοιότυπον αὐτὸ θέαμα.

Δι' αὐτό, ἴσως, οἱ Ἄραβες μοῦ ἐφάνησαν λαὸς ἐξαιρετικῶς συμπαθής. Ὡραῖοι τύποι, ὡραῖαι σωματικαὶ γραμμαί, θαυμασία πλαστικότης, χωρὶς ὅμως ἀξιώσεις ἀποθανατίσεως τῆς ὡραιότητος αὐτῆς. Βασιλεῖς, ἄρχοντες, θεοὶ καὶ ἡμίθεοι κανενὸς ἡ μορφὴ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀπεικονισθῇ, ἀλλ' οὔτε καμμία τέχνη ἠσχολήθη ποτὲ εἰς τοὺς κλάδους μιᾶς οἵας δήποτε ζωντανῆς ὡραιότητος. Ἡ ἀρχιτεκτονική, αἱ κοσμητικαὶ τέχναι, τὸ σχέδιον τῶν γραμμῶν καὶ τῶν πολυπλόκων μαιάνδρων, αὐτὴ ἡ γραφὴ προαχθεῖσα εἰς κλάδον καλλιτεχνικόν, ἰδοὺ οἱ κύκλοι

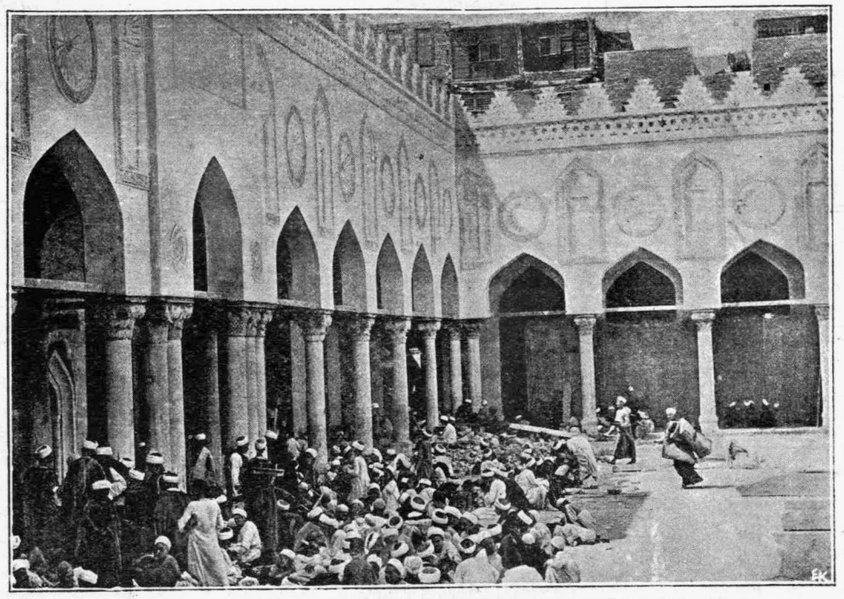

ΤΟ ΑΡΑΒΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

εἰς τοὺς ὁποίους περιορίζεται τὸ ὡραῖον εἰς τὴν Ἀραβικὴν τέχνην.

Πολύτιμα ξύλα, λίθοι θαυμάσιοι, μέταλλα ὡραῖα, ὑφάσματα καὶ δέρματα καὶ φλοιοὶ δένδρων ἀγνώστων καὶ πάπυροι καὶ περγαμηναὶ ἰδοὺ τὸ ὑλικὸν ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ Τέχνη ἀπετύπωσεν ὡραῖα καὶ πρωτότυπα σχέδια. Ἐπὶ αἰῶνας ὁλόκληρους ἡ Εὐρώπη ἐδανείζετο ἀπὸ τὴν Ἀραβικὴν τέχνην τὰ σχέδιά της. Καὶ αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ρωμαῖοι ἔκαμαν μεγάλην χρῆσιν τῶν ἀραβουργημάτων, εἰς τὰς διαφόρους οἰκοδομάς των, οἱ διάδοχοι δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἵδρυσαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ Ἀραβικὸν σχέδιον τελειοποιηθὲν ἔδωκεν ὑφάσματα τελείας πρωτοτυπίας καὶ ὡραιότητος. Ἀργότερα ὁ μέγας Ραφαὴλ ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὴν ὡραίαν αὐτὴν τέχνην τῶν Ἀράβων τὰ θαυμασιώτερα ἀραβουργήματά του, τὰ ὁποῖα ἐπρόσθεσαν νέας δάφνας εἰς τὴν δόξαν του. Καὶ ὅλη δὲ ἡ Ἀναγέννησις εἶναι πλημμυρισμένη ἀπὸ τὸ λεπτεπίλεπτον ἀραβούργημα εἴτε εἰς τὴν χαλκογλυπτικήν, εἴτε εἰς τὸ μάρμαρον, εἴτε εἰς τὸ ξύλον καὶ τὴν ζωγραφικήν.

Φυσικὰ ὁ Ἀραβικὸς ρυθμὸς εἰς ὅ,τι ἔχει ἐντελέστερον καὶ εἰς ἀρχιτεκτονικὴν καὶ εἰς σχέδιον ἐκτίθεται εἰς τὸ Μουσεῖον αὐτό, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν μεταφερθῆ τμήματα ὁλόκληρα ἀρχαίων ἀραβικῶν σπιτιῶν καὶ στῆλαι μεκιουόκρανα θαυμάσια καὶ κομμάτια μιναρέδων καὶ ἔπιπλα καὶ ἐνδύματα καὶ σκεύη, καὶ βιβλία πανάρχαια, μεταξὺ τῶν ὁποίων Κοράνια ἀτιμήτου πλούτου καὶ κοσμητικῆς τέχνης. Στολαὶ καλιφῶν καὶ μεγάλων Ἀράβων Ἱερέων καὶ δοχεῖα πολύτιμα καὶ πανοπλίαι ὁλόχρυσοι μὲ πολυτίμους λίθους κεντημέναι, ὅλα αὐτὰ ὄχι μόνον τέχνης τελείας ἀλλὰ καὶ ἱστορικῆς ἀξίας μεγάλης.

Διότι ἡ ἱστορία τῶν Ἀράβων κατέχει σπουδαίαν θέσιν εἰς τὸν κόσμον, ἴσως μάλιστα πολὺ σπουδαιοτέραν τῆς τέχνης των. Ὁ Μωάμεθ ὁ ἱδρυτὴς καὶ θεμελιωτὴς τῆς Ἀραβικῆς θρησκείας, διὰ τοῦ Ἀραβικοῦ λαοῦ κατώρθωσε νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θρησκείαν του εἰς τὰς ὀρδὰς τῶν βαρβάρων μεγάλου μέρους τοῦ ἀρχαίου κόσμου Οἱ διάδοχοί του μετεχειρίσθησαν τὴν ἐξάπλωσιν τῆς θρησκείας ὡς μέσον πρὸς κατάκτησιν τῶν λαῶν καὶ κατώρθωσαν πράγματι νὰ ἐπιτύχουν τὸ μεγαλουργὸν σχέδιόν των, εἴτε διὰ τῆς πειθοῦς, εἴτε διὰ τῶν ὅπλων. Ἀπὸ τὴν Μεγάλην τότε Ἀραβίανή ὁποία ἤρχιζεν εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὰς Ἰνδίας περιελάμβανεν ὁλόκληρον τὴν Ἀραβικὴν χερσόνησον, τὴν Συρίαν, τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν Κύπρον καὶ ἐξηπλόνετο καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ ὁλόκληρον τὴν Ἱσπανίαν καὶ Πορτογαλλίαν, μὲ τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν, μὲ κτήσεις ἐπὶ τῆς Ἰταλίας, δὲν μένουν σήμερον

παρὰ αἱ ἀναμνήσεις μόνον. Καὶ ἴχνη τῶν ἀναμνήσεων αὐτῶν περισώζει τὸ Μουσεῖον ἐπάνω εἰς στολὰς χρυσοκεντημένας καλυφῶν, οἱ ὁποῖοι περιήγαγον τὴν Ἀραβικὴν σημαίαν νικηφόρον εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου, καὶ ἀιδρῶν σοφῶν, οἱ ὁποῖοι ἐμελέτησαν τὸν πολιτισμὸν τῆς Βαβυλῶνος καὶ τῆς Χαλδαίας καὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ μετέδωκαν τὰς γνώσεις καὶ τὴν σοφίαν των εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην.

Ἡ Δαμασκὸς καὶ τὸ Βαγδάτι, ὑπῆρξαν ἀλληλοδιαδόχως αἱ μεγάλαι των πρωτεύουσαι καὶ αἱ δαμασκηναὶ πανοπλίαι βροτοφωνοῦν εἰς τὸΜουσεῖον αὐτὸ τὴν παλαιὰν δόξαν τῶν ὅπλων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐχρησίμευσαν μόνον διὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐξέλιξιν τῆς Τέχνης. Ἐὰν ἀλλοῦ ἡ μνήμη τῶν μεγάλων στρατηγῶν ἐσώθη εἰς τὰ ἀγάλματά των, ἐδῶ σώζεται εἰς τὰ καλλιτεχνικὰ κειμήλια τῶν ὁπλοθηκῶν των.

Τόσον δὲ εἶναι τὸ κάλλος των, ὥστε ἂν καὶ εἶμαι γυναῖκα καὶ φιλειρηνικὴ μέχρις ὑπερβολῆς, ὅμως θὰ ἤθελα νὰ εἶχα ἰδικόν μου, στόλισμα πολύτιμον τοῦ σπητιοῦ μου ἔστω καὶ ἕνα μόνον ἀπὸ τὰ θαυμάσια αὐτὰ σπαθιά. Πολλὰ πράγματα ἐπεθύμησα νὰ εἶχα ἀπὸ ὅσα εἶδα εἰς τὸ Μουσεῖον αὐτό. Καὶ παραδόξως ὄχι ἀπὸ ὅσα πρέπουν συνήθως εἰς τὰς γυναῖκας. Ἴσως διότι ἦσαν ὀλίγον παλαιοί μου, γνώριμοι ἀπὸ τὰ μικρὰ παιδικά μου χρόνια ἀπὸ τὰ παραμύθια τῆς Χαλιμᾶς, μὲ τὰ ὁποῖα ἐξύπνησεν ἡ φαντασία μου εἰς τὰ πρῶτα βήματα τῆς ζωῆς. Ἴσως διότι ἡ γρηὰ νταντά μου ἡ ὁποία εἰς τὴν ὡραίαν νεότητά της εἶχε σκλαβωθῆ ἀπὸ ἕνα φοβερὸν Αἰγύπτιον πασᾶν, σιγά, σιγά, μοῦ εἶχε μεταδώσει τὸν θαυμασμόν της, διὰ τὴν πολυτέλειαν τῆς ζωῆς αὐτῆς καὶ διὰ τὰ ἡρωϊκὰ ἀνδραγαθήματα τὰ ὁποῖα ἐγίνοντο μὲ τὰ Δαμασκηνὰ σπαθιὰ καὶ μὲ τὰ χρυσοσκεπασμένα τουφέκια.

Τὴν προτίμησιν αὐτὴν εἰς τὸν Ἀραβικὸν ἐν γένει ρυθμὸν παρετήρησα καὶ εἰς ἄλλην γυναῖκα τὴν ἰατρὸν κ. Παναγιωτάτου. Τὸ γραφεῖον της εἶναι ὅλον Ἀραβικὸν καὶ εἶνε ἀπὸ τὰ κομψότερα καὶ καλλιτεχνικώτερα γυναικεῖα γραφεῖα. Ἀπὸ τὰ styles τὰ ἀνακατωμένα σήμερον εἰς τὰ σπήπια μας μὲ τὰ bibelots καὶ τὰ ἀτελείωτα κομψοτεχνήματα, βεβαίως ἕνα γραφεῖον κεντημένον ἀπὸ θαυμασίας τέχνης ἀραβουργήματα παρουσιάζει πρωτοτυπίαν καὶ ἰδιορρυθμίαν πολλήν.

Ἔφυγα ἀπὸ τὸ Μουσεῖον, ὄχι μὲ τὴν κούρασιν, ποῦ αἰσθάνεται κανείς, ὅταν φεύγῃ ἀπὸ μουσεῖα, μ' ὅλον ὅτι πρὸ τοῦ Μουσείου εἴχαμεν ἐπισκεφθῆ καὶ τὴν Ἀκρόπολιν. Μέσα ἡ ψυχή μου ἦτον ἐλαφρὰ καὶ τὸ πνεῦμα μου δὲν εἶχε βαρύνει καμμία σκέψις καὶ καμμία βαθειὰ ἰδέα ἀπὸ ἐκείνας ποῦ μᾶς πλημμυροῦν καὶ μᾶς κατακουράζουν ἐνώπιον ἔργων κλασικῶν, ἔργων μεγάλης Τέχνης.

Καὶ ὅταν ἔπειτα, ἐπιστρέφουσα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μου ἐπέρασα ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον των μοῦ ἐφάνη μὲ τὸν αὐστηρόν του ρυθμόν, ὡς τὸ μόνον μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ Ἄραβες θὰ δοκιμάζουν τὴν ζωὴν τῆς ἀγωνίας καὶ τῆς πνευματικῆς ὑπερκοπώσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι καταδικασμένοι ἐνωρίτατα ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς δύσεως καὶ ξεχωριστὰ ἡμεῖς.

Κ. Παρρέν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΡΟΥΣΣΩ

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐγκαινιάσθη εἰς τὸ Ermenonville, ὅπου ἀπέθανεν ὁ Ἰωάννης Ἰάκωβος Ρουσσὼ τὸ 1778, μνημεῖον τὸ ὁποῖον ἀνηγέρθη δι' ἐράνων εἰς τιμὴν τοῦ μεγάλου φιλοσόφου τῆς Γενεύης.

Εἰς τὰς κατωτέρω γραμμὰς ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Ἰούλιος Lemaitre περιγράφει τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς τοῦ ἐνδόξου συγγραφέως τῶν *Ἐξομολήσεων*.

«Ὁ Ἰωάννης Ἰάκωβος Ρουσσὼ ἐδέχθη νὰ ἐγκαταστῇ εἰς τὸ Ermenonville, εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ μαρκησίου de Girardin, ὅπου καὶ ἀπέθανεν, ἔπειτα ἀπὸ σαράντα δύο ἡμέρας. Καὶ δὲν εἶνε ἀκόμη βέβαιον ἂν αὐτοκτόνησε ἢ ἀπέθανε ἀπὸ φυσικὸν θάνατον, διότι τὰ πιστοποιητικὰ τῶν ἰατρῶν εἰς τὰς περιστάσεις αὐτὰς δὲν λέγουν μεγάλα πράγματα. Καὶ ὁ μὲν Coranceg πιστεύει εἰς τὴν αὐτοκτονίαν, ὁ δε Berthelot, ὁ ὁποῖος ἐμελέτησεν ὡς ἐπιστήμων τὸ κρανίον τοῦ Ἰωάννου Ἰακώβου Ρουσσὼ τὴν 18 Δεκεμβρίου 1897, βεβαιόνει ὅτι κάθε ὑποψία περὶ αὐτοκτονίας μὲ πιστολιὰ εἰς τὸ κεφάλι ἀπορρίπτεται, ἀλλὰ δὲν ἠμπορεῖ νὰ βεβαιώσῃ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸ δηλητήριον ἢ διὰ κτύπημα εἰς τὴν καρδιὰ μὲ ὅπλον. Μόνον ἡ εὐσέβεια τοῦ Ρουσσὼ μᾶς κάμνει νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὸν φυσικὸν θάνατον, ἂν καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἦτο πλέον κύριος τῶν πράξεων του.

Εἰς τὰ δύο ἄλλως τελευταῖα αὐτὰ ἔτη τῆς ζωῆς του, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ὅπου ἔδειξε καταφανῆ σημεῖα τρέλλας, ἔγραψε τὰ δέκα κεφάλαια τοῦ *Ρεμβασμοῦ μονήρους περιπατητοῦ*, δηλαδὴ τὸ ὡραιότερον, τὸ πρωτοτυπότερον καὶ τὸ πλέον αἰωνίως νέον τῶν βιβλίων του.

Εἶνε ἐντυπώσεις, ἀναμνήσεις, διηγήσεις περιπάτου, περιγραφαί, ἐξετάσεις συνειδήσεως, συχνὰ μονόλογος μὲ ὕφος θρησκευτικόν.

«Ἂς ἀφιερωθῶ ὁλόκληρος, λέγει, εἰς τὴν γλυκύτητα νὰ συνομιλήσω μὲ τὴν ψυχήν μου, ἀφοῦ αὐτὴν μόνην (τὴν γλυκύτητα) οἱ ἄνθρωποι δὲν ἠμποροῦν νὰ μοῦ ἀφαιρέσουν».

Εἰς τοὺς *Διαλόγους* εὑρίσκομεν τέλεια κεφάλαια εἰς τὰ ὁποῖα φαίνεται, ὅλη ἡ ἐγκατάλειψίς του εἰς τὸν Θεόν:

«Ὅλα ἐτελείωσαν δι' ἐμὲ εἰς τὸν κόσμον. Δὲν ἠμποροῦν πλέον νὰ μοῦ κάμουν οὔτε καλόν, οὔτε κακόν... καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἥσυχος εἰς τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου, δυστυχὴς, ἄτυχος, *ἀλλ' ἀπαθὴς ὅπως αὐτὸς ὁ Θεός*».

«Ὅπως αὐτὸς ὁ Θεός». Ἀφύπνησις ὑπερηφανείας. Δὲν θὰ γίνῃ λοιπὸν ποτὲ ταπεινός; Δὲν θὰ μάθῃ ποτέ, ὅτι ἡ ταπεινοφροσύνη δὲν εἶνε μόνον ἡ πλέον θρησκευτική, ἀλλ' ἐπίσης ἡ περισσότερον φιλοσοφικὴ τῶν ἀρετῶν. Νὰ πεισθῇ τις ὅ,τι εἶναι κάτι ὀλιγότερον ἀπὸ ὅ,τι εἶναι πραγματικῶς καὶ νὰ φοβῆται νὰ μεγαλοποιῇ τὸ ὀλίγον αὐτό, δὲν εἶναι τὸ τέλειον τῆς σοφίας; Καὶ ὅμως τείνει εἰς αὐτό. Εἶναι ὀλιγότερον συγκαταβατικὸς διὰ τὸν ἑαυτόν του, ὅσον πλησιάζει πρὸς τὸν θάνατον. Ἀπὸ τὰ σφάλματα τῆς ζωῆς του ἐνθυμεῖται δύο μόνον καὶ τὰ μεγαλείτερα, τὰς δύο μεγάλας τύψεις τῆς συνειδήσεώς του. Τὸ πρῶτον εἶνε ἡ ἐγκατάλειψις τῶν παιδιῶν του καὶ τὸ ψεῦμα μὲ τὸ ὁποῖον ἐκατηγόρησε τὴν δυστυχῆ Marion ὡς κλέπτριαν.

Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ λεπτολογεῖ διὰ τὸ ψεῦμα, ὅπως ἕνας μετανοῶν, ὁ ὁποῖος συχνὰ ἐψεύσθη εἰς τὴν ζωήν του καὶ ὑποφέρει δι' αὐτό. Καὶ τοῦτο—διὰ πρώτην φορὰν καὶ μόνην—τὸν φέρει εἰς αἴσθημα, τὸ ὁποῖον εἶναι τέλος ταπείνωσις ἢ κάτι παρακλήσιον.

«Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μὲ κάμνει περισσότερον ἀσυγχώρητον εἶναι τὸ λόγιον τὸ ὁποῖον εἶχα ἐκλέξει. (Vita impendere vero). Τὸ λόγιον αὐτὸ μὲ ἠνάγκαζε περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον ἀνθρωπον νὰ λέγω πάντοτε τὴν ἀλήθειαν... Ἰδοὺ τί ἔπρεπε νὰ εἴπω εἰς τὸν ἑαυτόν μου, ὅταν ἐλάμβανα ὡς ἔμβλημα τὸ ὑπερήφανον αὐτὸ λόγιον καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνω ἀδιακόπως ἐνόσῳ ἐτολμοῦσα νὰ τὸ φέρω. Ποτὲ ἡ διπροσωπία δὲν ὑπηγόρευσε τὰ ψεύδη μου. Ὅλα προῆλθον ἀπὸ ἀδυναμίαν, ἀλλὰ τοῦτο μὲ δικαιολογεῖ πολὺ ἄσχημα. Μὲ ψυχὴν ἀδύνατον ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὸ ἔγκλημα, ἀλλ' εἶναι ὑπερηφάνεια καὶ θράσος νὰ τολμᾷ νὰ διδάσκῃ μεγάλας ἀρετάς.

Τέλος εἰς τὸν πέμπτον *Περίπατον* περισσότερον ἀκόμη παρὰ εἰς τὸ ταξεῖδι τοῦ Saint-Preux εἰς τὰ ὄρη τοῦ Valais (Νέα Ἑλοΐζα, πρώτη ἐπιστολή) περισσότερον ἀκόμη παρὰ εἰς τὴν ἐκδρομὴν τῆς Ἰουλίας καὶ τοῦ Saint-Preux εἰς τὸ Meillerage, ὁ Ρουσσὼ παρουσιάζεται μὲ ὅλως διόλου νέον τρόπον ἀντιλήψεως καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν φύσιν, τὴν ὁποίαν περιγράφει ἀμίμητα.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν **Εἰρήνη Νικολαΐδου**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ο ΕΚΔΙΚΗΤΗΣ

Εἴμαστε ἄντρες ἐμεῖς· ὅ,τι καὶ νὰ εἰπῇς, εἴμαστε ἄντρες εἶπεν ὁ ὑποναύκληρος μὲ τραυνὴν ἐπισημότητα, καθησμένος ἀνάμεσα στὸ πλήρωμα. Ἕλληνας! σοῦ λέγει ὁ ἄλλος· δὲν εἶνε παῖξε — γέλασε· Ἔχουμε τὰ κακά μας — δὲν λέγω τ' ὄχι· ἐπήραμε δρόμο στραβὸ σὰν τὸ κακοκυβερνημένο πλοῖο· μὰ δὲν εἴμαστε καὶ γιὰ πέταμα. Καὶ νὰ εἴμαστε γιὰ πέταμα δὲν θὰ χαθοῦμε. Θέλουμε δὲν θέλουμε θὰ ζήσουμε Θὰ ζήσουμε καὶ θὰ θεριέψουμε καὶ θὰ δοξασθοῦμε ὅπως καὶ πρῶτα. Τὸ σιδερόξυλο— σιδερόξυλο εἶνε ὅσο καὶ ἂν τὸ κουτσουρέψῃς· ὅσο καὶ ἂν τοῦ μαδήσῃς τὴν κορφή, ἂν τοῦ ζεματίσῃς τὰ φύλλα, ἂν τοῦ πριονίσῃς τὰ κλαδιά Ὁ λέοντας — λέοντας λέγεται ὅσο καὶ ἂν τοῦ ψαλλιδίσῃς τὴ χαίτη, ἂν τοῦ κόψῃς τὴν οὐρά, ἂν τοῦ βγάλῃς τὰ νύχια, ἂν τοῦ ξεριζώσῃς τὰ δόντια. Φτάνει τὸ βρύχημά του νὰ σὲ ρίξῃ στὰ Τάρταρα Τὸ ἔχει τὸ σκαρί μας ναί· τὸ θέλει ἡ φύσις μας νὰ εἴμαστε πάντα μεγάλοι. Ὅπου καὶ ἂν γυρίσῃς σὲ στεριὲς καὶ θάλασσες, σὲ νότον καὶ βοριᾶ, σὲ ἀνατολὴ καὶ δύσι, θὰ τὸ ἰδῇς γραμμένο. Καὶ γραμμένο ὄχι μὲ ἀνθρώπινο κοντύλι, ἀλλὰ μὲ τὸ ἴδιο χέρι· τὸ ἀόρατο καὶ παντοδύναμο τοῦ Δημιουργοῦ. Εἴμαστε ἄντρες σοῦ λέγω!

Νά, κύταξ' ἐκεῖ· ἐκεῖ κάτω στὴν Ἀνατολή. Ἐκεῖ βγαίνει ὁ ἥλιος· ἥλιος λαμπρὸς καὶ ζωοπαροχος, ἀνέσπερος καὶ ἀΐδιος — ὁ ἥλιος τοῦ Γένους μας Ὅποιος δὲν ἔχει μάτια ἐκεῖνος δὲν βλέπει τὴ χαραυγή· ἐθνικὴ χαραυγή, πόθος καὶ καϋμὸς αἰώνων ὅλων — ὄχι κουροφέξαλα.

Κύταξε γύρω μας. Θάλασσα φουρτουνιασμένη, οὐρανὸς κατασκότεινος, στεριὲς σκουν-

τουφλιασμένες, φορτωμένες δάκρυα καὶ φαρμάκι — πένθος ἄλυτον. Θεριὰ τὰ κύματα χτυπᾶνε τὸ καράβι μας. Λύσσα καὶ χολὴ μᾶς πολεμᾷ. Τὸ νερὸ ἀνήμερο δέρνει τὴ στεριά, τὴν τρώγει, τὴν ξεσχίζει, τὴν πετσοκόβει ἄπονα, ὅσο νὰ κάμῃ τὰ πάντα θάλασσα καὶ ν' ἁπλωθῇ ἀχόρταγος ρούφουλας στὸν παράνομον κόσμο.

Μὰ γύρισε κατὰ τὴν Ἡράκλεια, στὸν ὑγρὸν κάμπον ἀνάμεσα. Καιρὸς διαμάντι· ἥλιος κατάργυρος· νερὸ τρισάγιο. Τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ἔπεσε Ἔχεις ἀρρώστια; πήγαινε νὰ γιατρευτῆς. Ἔχεις πονόματον; ἄλειψε τὰ ματόφυλλά σου ν' ἀγναντέψῃς κόσμους. Εἶσαι κουφός; θ' ἀκούσῃς ἁρμονίες· βερέμης εἶσαι; Διγενὴς ἔγινες. Ἡ κολυμπίθρα τοῦ Σιλωὰμ ἐκεῖ βρίσκεται γιὰ μᾶς. Κολυμπίθρα σωματική, κολυμπίθρα ψυχική, ἐθνικὴ πρῶτ' ἀπ' ὅλα. Εἶνε ἡ Ἁγιατράπεζα, ἡ Τράπεζα τῆς Ἁγίας Σοφίας, τὸ προσκυνητάρι τοῦ Γένους μας.

Τὴν ἄπαρτη Πόλη μας καταχτητοῦ ποδάρι τὴν ἐπάτησε — ποδάρι Βενετσάνου. Ὁ τυφλὸς Δάνδολος μὲ ξεμωραμένου ἐπιθυμιά, ἔκλεισε στὴν ἄσαρκη ἀγκαλιὰ τὴν ἄσπιλη παρθένα μας· ἐμάρανε τὰ ρόδα τοῦ προσώπου της μὲ τὸ βδελυρό του χνῶτο· ἐρρούφηξε τὸ τρισάγιο αἷμά της μὲ τὰ σαλιαριστὰ φιλήματά του. Ἐννιακοσίων χρόνων ἔνδοξη ζωὴ τὴν ἔσβυσεν αὐτὸς μ' ἕνα του σφιχταγκαλιασμα. Ὁ Λάσκαρης, φαρμακωμένης ὥρας βασιλιᾶς, φεύγει μακριὰ συνεπαίρνοντας τοῦ ἔθνους τὴν ἐλπίδα, τὴν ἀθάνατη σπορὰ ποῦ θὰ γυρίσῃ πάλι μιὰν ἡμέρα θεριεμένος ἐκδικητής. Καὶ ὁ καταχτητής, Φράγκοι καὶ Βενετσάνοι καὶ Γερμανοὶ ἀδέσποτοι, σὰν τὸ ἀψὺ πουλάρι ποῦ πσαλαπατεῖ ἀναίσθητο μὲ τὰ πέταλά του τ' ἁβρὰ λούλουδα, χύνονται ἀπάνω της βίας καὶ ἀδικίας καὶ φόνου ἀχόρταγοι. Μὲ τὸν σταυρό τους συντρίβουν τὸν σταυρό μας· μὲ τὴ θρησκεία τους πολεμοῦν τὴ θρησκεία μας.

Γκρεμίζουν ἐκκλησιές, ποδοπατοῦν καλλιτεχνήματα, μολύνουν ἁγιάσματα, ἀποτεφρώνουν πνευματικὰ ἀριστουργήματα. Καὶ σφάζουν γέροντες, ἀτιμάζουν παρθένες, πατοῦν ἀρχόντων μέγαρα, ξαπλώνονται σὲ βασιλικὰ κλινάρια· νεκροὺς γυμνώνουν ἔνδοξους, ποδοκυλοῦνε στέμματα θαυμαστά. Στενάζει ἡ Βασιλεύουσα· μυρολογᾶ ἡ Σιών μας! Καὶ ὁ Δάνδολος, γυιὸς κουρσάρων δὲν λησμονεῖ τὴν τέχνη τῶν πατέρων του. Κουρσεύει τὰ βαρειά μας κειμήλια καὶ θέλει μὲ ξένα καὶ ἀταίριαστα στολίδια νὰ στολίσῃ τὴ λιμνογέννητη πατρίδα του.

Γαλέρες φεύγουν καὶ γαλέρες ἔρχονται. Παίρνουν τὸν πλοῦτό μας τὸν ἀδαπάνητο, τὴ δόξα μας τὴν ἀβασίλευτη, τὴ λάμψι, τὴ σοφία, τὰ ἱερά μας. Ἡ Βενετιὰ τὰ δέχεται περίχαρη, στολίζεται, καμαρώνει, σὰν ξιπασμένη καὶ ἄμυαλη τσιγγάνα. Ζώνεται τὸ σπαθὶ τοῦ Κωνσταντίνου μας τὸ εὐλογημένο, ποῦ ἔχει στὸ θηκάρί του τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, τὴ θάλασσα μὲ τὰ καράβια, τῆ γῆ μὲ τὰ κάστρα της· — ἱστορία χρυσόγλυπτη τοῦ ἀπεράντου Κράτους μας. Παίρνει τὴν κολυμπίθρα τὴν ἱερή, ποῦ τόσοι ἐβαφτίσθηκαν πορφυρογέννητοι γίγαντες καὶ βαφτίζει μέσα τῶν ἐμπόρων τὰ παιδιά. Μὲ τὶς χρυσόπορτες τοῦ Ναοῦ μας στολίζει τὸν Ἅγιον Μάρκο της· στήνει στοὺς πύργους της τὸ Ρωλόγι θαῦμα τοῦ κόσμου, μὲ τοὺς Μάγους ποῦ χαιρετοῦν ταπεινοὶ τοῦ Χριστοῦ μας τὴ Γέννησι· στήνει στὶς πλατείες της τ' ἄλογα τ' ἀνεμοπόδαρα, ἀκράτητου λαοῦ συμβολικὴ παράστασις,

Γαλέρες φεύγουν καὶ γαλέρες ἔρχονται. Παίρνουν τὰ πλούτη μας, τὴ δόξα, τὰ ἱερά μας. Ἀλλοῦ τὰ πᾶνε στὴ Δύσι τὴν τρισβάρβαρη, νὰ ἡμερώσουν κ' ἐκείνης τὰ χώματα.

Ἡ Ἁγιατράπεζα ὅμως δὲν ἀκολουθεῖ, Ἡ πλάκα ἡ πολύτιμη, ποῦ τὴν ἔστησεν ὁ Ἰουστινιανὸς στὴ μέση τοῦ Ναοῦ, λαμπρὸ ζαφεῖρι στὰ χρυσῆ σφεντόνα του· ἡ πλάκα ποῦ ἄκουσε τόσα Νικητήρια κ' ἐθυσίασαν ἀπάνω της τὰ πάναγνα χέρια τοῦ Φωτίου, δὲν πάει νὰ κλεισθῇ σκλάβα στὰ ἐπίβουλα τείχη, κάτω ἀπὸ τ' ἁρπαχτικὰ χέρια τοῦ Ἰνοκεντίου. Ὄχι· δὲν πάει. Ἐκεῖ θὰ μείνῃ στοὺς τόπους της τοὺς ἱερούς, κοντὰ στὴ σεβαστὴ κοιτίδα της. Ἄνοιξεν ἡ καρίνα στὰ δυὸ κ' ἐγλύστρισεν ἡ Ἁγιατράπεζα μέσα στὰ νερὰ τοῦ Μαρμαρᾶ. Ὁ βοῦρκος ἔφυγεν ἀπὸ κοντά της, ὅπως φεύγει ἡ ἁμαρτία τὸν Σταυρὸ καὶ ὁ χρυσὸς ἄμμος ἐστρώθηκε κλίνη πάναγνη ἀπὸ κάτω της. Καὶ τοῦ Θεοῦ τὸ μάτι, τοῦ δικαιοκρίτη καὶ παντοδύναμου, ἐστάθηκε ἀπάνω της προστατευτικὸ καὶ ἄγρυπνο, ὅπως μάνας μάτι στὴν κούνια τοῦ μονάκριβου παιδιοῦ της.

✂

Καὶ ἀπὸ τότε εἶν' ἐκεῖ καιρὸς διαμάντι, ἥλιος κατάργυρος, νερὸ τρισάγιο. Μῦρο ἀνεβαίνει ἀπὸ τὸν βυθό καὶ ἁπλώνεται στὸ πρόσωπο τῆς θάλασσας περίγυρα καὶ κάθεται χρίσμα σωματικό, χρίσμα ψυχικό, ἐθνικὸ πρῶτ' ἀπ' ὅλα. Ὅπως ἀπὸ τὸ ἅγιο Δισκοπότηρο βγαίνει ἀόρατη ἡ σωτηρία τοῦ χριστιανοῦ· ἀόρατη θὰ ἔβγῃ ἀπὸ μέσα ἐκεῖ καὶ ἡ δική μας ἀπολύτρωσις. Ἡ χαραυγὴ τοῦ Γένους μας ἐκεῖ θ' ἀνατείλῃ. Ναί, ἐκεῖ θ' ἀνατείλῃ. Προβαίνει ἡ Ἁγιατράπεζα καὶ βούλεται νὰ πιάσῃ τὴ στεριά Ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ τὴν πιάσῃ τὴ στεριά. Καὶ τότε σὲ ὅλη τὴν ἑλληνικὴ γῆ ἀπὸ ἄκρη σὲ ἄκρη, ἀπὸ νότον καὶ βοριᾶ, ἀπὸ ἀνατολὴ καὶ δύσι, ζείδωρος ἥλιος θὰ πυρώσῃ τοὺς δούλους, καμπάνα θὰ σημάνῃ σὲ κάθε μιναρὲ καὶ τὰ τζαμιὰ θὰ ἠχολογήσουν τὴ χριστιανική, τὴν ἐθνική μας λειτουργιά. Καὶ τότε πάλιν ἡ Χρυσόπορτα θὰ στολίσῃ ἑλλήνων βασιλέων θριάμβους καὶ τρόπαια.

Τότε θὰ πάρουμε καὶ τὰ κουρσεμένα πίσω. Τὰ πλούτη μας, τὶς δόξες, τὰ ἱερά μας. Θὰ πάρουμε τὸ σπαθὶ τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τὴν κολυμπίθρα τοῦ πορφυρογέννητου· τὶς πόρτες τοῦ Ναοῦ μας, τὸ Ρωλόγι τῶν Μάγων, τ' ἄλογα τ' ἀράθυμα. Καὶ θὰ μείνῃ πάλι φτωχὴ καὶ ταπεινὴ ψαρούδισα ἡ Βενετιὰ καὶ ἡ Πόλη μας θὰ γίνῃ αἰώνων καύχημα καὶ στόλος τῆς Οἰκουμένης, ὅπως πρὶν τὴν μαράνῃ τοῦ Βενετσάνου τὸ προδοτικὸ ἀγκάλιασμα καὶ τὸ βάρβαρο ποδάρι τοῦ Τούρκου.

Ναὶ· θὰ ζήσουμε καὶ θὰ θεριέψουμε καὶ θὰ δοξασθοῦμε πάλι. Εἴμαστε ἄντρες ἐμεῖς· εἴμαστ' Ἕλληνες!...»

Καὶ ὀρθὸς τόρα ἔρριξε τὰ μάτια φλογερὰ στὶς σκοτεινὲς στεριές, σὰν προφήτης τοῦ Ἰσραὴλ ὑμνῶντας τὴν Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας ὁ ὑποναύκληρος. Καὶ δὲν ἦταν ὄχι ὁ ναύτης ὁ ταπεινός Ἦταν ὁ Ἑλληνισμὸς ὁλόκορμος, μὲ τὴν ἀκλόνητη πίστι τῶν παραδόσεων καὶ τῶν θρύλων του.

Α. Καρκαβίτσας

Η ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΣΑΡΠΗΔΟΝΟΣ

Βαρυὰν ὀδύνην ἔχει ὁ Ζεύς. Τὸν Σαρπηδόνα
ἐφόνευσεν ὁ Πάτροκλος· καὶ τώρα ὁρμοῦν
ὁ Μυρμιδόνες κ' οἱ Ἀχαιοὶ τὸ σῶμα
ν' ἁρπάξουνε καὶ νὰ τὸ ἐξευτελίσουν.

Ἀλλὰ ὁ Ζεὺς διόλου δὲν στέργει αὐτά.
Τὸ ἀγαπημένο του παιδὶ — ποῦ τὸ ἄφισε
καὶ χάθηκεν· ὁ Νόμος ἦταν ἔτσι —
τουλάχιστον θὰ τὸ τιμήσει πεθαμένο.
Καὶ στέλνει, ἰδού, τὸν Φοῖβο κάτω στὴν πεδιάδα
ἑρμηνευμένο πῶς τὸ σῶμα νὰ νοιασθεῖ.

Τοῦ ἥρωος τὸν νεκρὸν μ' εὐλάβεια καὶ μὲ λύπη
σηκώνει ὁ Φοῖβος καὶ τὸν πάει στὸν ποταμό.
Τὸν πλένει ἀπὸ τὲς σκόνες κε ἀπ' τὰ αἵματα·
κλείει τὲς φοβερὲς πληγές, μὴ ἀφίνοντας
κανένα ἴχνος νὰ φανεῖ· τῆς ἀμβροσίας
τ' ἀρώματα χύνει ἐπάνω του· καὶ μὲ λαμπρὰ
Ὀλύμπια φορέματα τὸν ντύνει.
Τὸ δέρμα του ἀσπρίζει· καὶ μὲ μαργαριταρένιο
χτένι κτενίζει τὰ κατάμαυρα μαλλιά.
Τὰ ὡραῖα μέλη σχηματίζει καὶ πλαγιάζει.

Τώρα σὰν νέος μοιάζει βασιλεὺς ἁρματηλάτης —
στὰ εἰκοσιπέντε χρόνια του, στὰ εἰκοσιέξη -
ἀναπαυόμενος μετὰ ποῦ ἐκέρδισε,
μ' ἅρμα ὁλόχρυσο καὶ ταχυτάτους ἵππους.
σὲ ξακουστὸν ἀγῶνα τὸ βραβεῖον.

Ἔτσι σὰν ποῦ τελείωσεν ὁ Φοῖβος
τὴν ἐντολή του, κάλεσε τοὺς δύο ἀδελφοὺς
τὸν Ὕπνο καὶ τὸν θάνατο, προστάζοντάς τους
νὰ πᾶν τὸ σῶμα στὴν Λυκία, τὸν πλούσιον τόπο.

Καὶ κατὰ ἐκεῖ τὸν πλούσιο τόπο, τὴν Λυκία
τοῦτοι ὁδοιπόρησαν οἱ δύο ἀδελφοὶ
Ὕπνος καὶ θάνατος, κι ὅταν πιὰ ἔφθασαν
στὴν πόρτα τοῦ βασιλικοῦ σπιτιοῦ
παρέδοσαν τὸ δοξασμένο σῶμα,
κ' ἐγύρισαν στὲς ἄλλες τους φροντίδες καὶ δουλειές.

Κι ὡς τὄλαβαν αὐτοῦ, στὸ σπίτι, ἀρχίνησε
μὲ συνοδεῖες, καὶ τιμές, καὶ θρήνους,
καὶ μ' ὅλα τὰ πρεπὰ ἡ θλιβερή ταφή·
κ' ἔπειτα ἔμπειροι ἀπ' τὴν πολιτείαν ἐργάται,
καὶ φημισμένοι δουλευταὶ τῆς πέτρας
ἤλθανε κ' ἔκαμαν τὸ μνῆμα καὶ τὴν στήλη.

Κ. Π. Καβάφης.

Ἀπὸ τὴν «Νέαν Ζωήν»

ΝΥΧΤΟΛΟΥΛΟΥΔΑ

Νανούρισμα

...Ἀργὰ πᾶνε 'ς τὸν κάμπο νὰ πλαγιάσουνε
'ς τὴ χλόη τ' ἀρνάκια ὁλόλευκα σὰ χιόνι. . .
Ὁ λύκος μέσ 'ς τὰ μαῦρα δάση ἐμούγκρισε·
Καιμὸς νὰ κοιμοιθοῦνε. . . .
Σουρουπώνει!

...Ἕνα χλωμὸ τριαντάφυλλο ἀνεστέναξε,
τὸ ἀγκάλιασαν, σὰ μιὰ μανοῦλα οἱ κλῶνοι . . .
Ἐσπάραξαν γλυκὰ τὰ φυλλαράκια του·
Καιρὸς νὰ ξεψυχήσῃ . . . .
Σουρουπώνει!

...Ἀποσταμένος ἥλιος πέρα σέρνεται
'ς τὸ βελουδένιο τῆς νυχτιᾶς σεντόνι . . .
Ἐρωτικὰ οἱ ἀφροὶ τὸ βράχο ἐφίλησαν·
Καιρός του νὰ πεθάνῃ . . . .
Σουρουπώνει!

...Καὶ τώρα ποὺ ὅλα γέρνουν νὰ πεθάνουνε,
μεσ' 'ς τὴς καρδιὲς μας τί ζητᾶτε ὦ πόνοι;
Ἡ χλόη, τὸ φῶς. τὸ κῦμα γονυρίζονται:
Καιρὸς νὰ κοιμηθῆτε . . . .
Σουρουπώνει!

Ναπαλέων Λ. Λαπαθιώτης.

Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ

Εἰς τὸ ὕπαιθρον πρὸ τοῦ ναοῦ τῆς Δήμητρος εἰς τὴν Ἐλευσῖνα. Ἡ Ἀσπασία, αἱ μαθήτριαί της καὶ ὅλαι αἱ φίλαι της. Εἶναι ἡ β'. ἡμέρα τῶν θεσμοφορίων, ἑορτῆς ἐξαιρετικῶς γυναικείας. Ἄλλοι κύκλοι γυναικῶν μακρύτερα.

Ἀσπασία, (καθημένη ἐπάνω εἰς ἕνα κεντημένο σκαμνί). Θὰ ὁμιλήσωμεν σήμερα διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὀρφέως. Ὦ φίλαι μου! Εἶναι ὁ καλλίτερος τρόπος νὰ περάσωμεν τὰς μακρὰς αὐτὰς καὶ ἀνιαρὰς ὥρας τῆς νηστείας.

Ἕλλη. Καὶ νὰ ἀπολαύσωμεν τὰ ὡραῖα σου λόγια καὶ τὴν γοητείαν τῆς θαυμασίας σου ὁμιλίας, ὦ Ἀσπασία. Χθὲς ἐπλησίασα τοὺς ἄλλους κύκλους γυναικῶν. Δὲν ἔκαμναν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ κακολογοῦν τοὺς ἄνδρας των, νὰ συκοφαντοῦν τὰς φίλας των καὶ νὰ συνωμοτοῦν κατὰ τῆς ἡσυχίας τῶν ὀλίγων εὐτυχισμένων ἀνθρώπων τοῦ κόσμου τούτου.

Μελπομένη. Δὲν ἠμποροῦσαν νὰ κάμουν διαφορετικά, ἀφοῦ ἡ Ἐλπινίκη καὶ ἡ βασίλισσα Τελεσίππη ἄρχουν εἰς τοὺς κύκλους αὐτούς. Ἡμᾶς φαίνεται, ὅτι δὲν μᾶς ἐπερίμεναν εἰς τὰ Θεσμοφόρια. Καὶ χθὲς μὲν καὶ προχθὲς διετέλουν ἀκόμη ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς πρώτης ἐκπλήξεως. Ἀλλὰ σήμερον, μοῦ φαίνεται, ὅτι ὡρισμένως συνωμοτοῦν ἐναντίον μας.

Θεοδότη. Νὰ σᾶς εἰπῶ ἐγὼ τί μοῦ εἶπεν ἡ ἐξαδέλφη μου, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῆς Τελεσίππης καὶ τί ἐλέχθη προχθὲς ὅταν ἡ πομπή των ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὸ Θεσμοφόριον τοῦ Ἁλιμοῦντος.

Πολλαὶ μαζή. Τί; τί; Λέγε. Εἴμεθα περίεργοι νὰ ἀκούσωμεν.

Θεοδότη. Πρῶτον ὅτι ἡ Ἀσπασία καὶ ὅλαι ἡμεῖς ὄχι μόνον δὲν ἐτελέσαμεν σοβαρῶς τὰ μυστήρια, ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ ἐπεριπαίξαμεν. Ὅτι ἀντὶ νὰ καθίσωμεν ἐπάνω εἰς τὴν χλόην διὰ τὸν ἐξαγνισμόν μας, ἐστρώσαμεν τάπητας. Ὅτι δὲν ἐνηστεύσαμεν, ἀλλ' ἐφάγαμεν μυστικά. Ὅτι ἀντὶ νὰ προσευχώμεθα πρὸς τὴν θεάν Δήμητραν καὶ τὴν Κόρην, ἠκούσαμεν στίχους εἰς τοὺς ὁποίους περιγράφεται ἡ ἀναγνώρισις τοῦ Ἀχιλλέως ἀπὸ τὸν Ὀδυσσέα, ὅταν παιδὶ ἀκόμη ἐκρύπτετο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λυκομήδου. Φαίνεται μάλιστα, ὅτι ἡ ἀμαθὴς Τελεσίππη ἠθέλησε νὰ ἐξοργίσῃ τὰς φίλας της ἐναντίον τῆς Ἀσπασίας καὶ νὰ τὴν ἀποδείξῃ ἀμαθῆ καὶ δι' αὐτὸ ἐπρόσθεσε: Ξεύρετε τί ἀνοησίαν διηγήθη διὰ τὸν Ἀχιλλέα μας, τὸν ἥρωά μας τὸν Τρωικῶν πολέμων. Ὅτι ἐκρύπτετο ὑπὸ γυναικεῖα φορέματα εἰς τὸ παλάτι τοῦ βασιλέως τῆς Σκύρου καὶ ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς

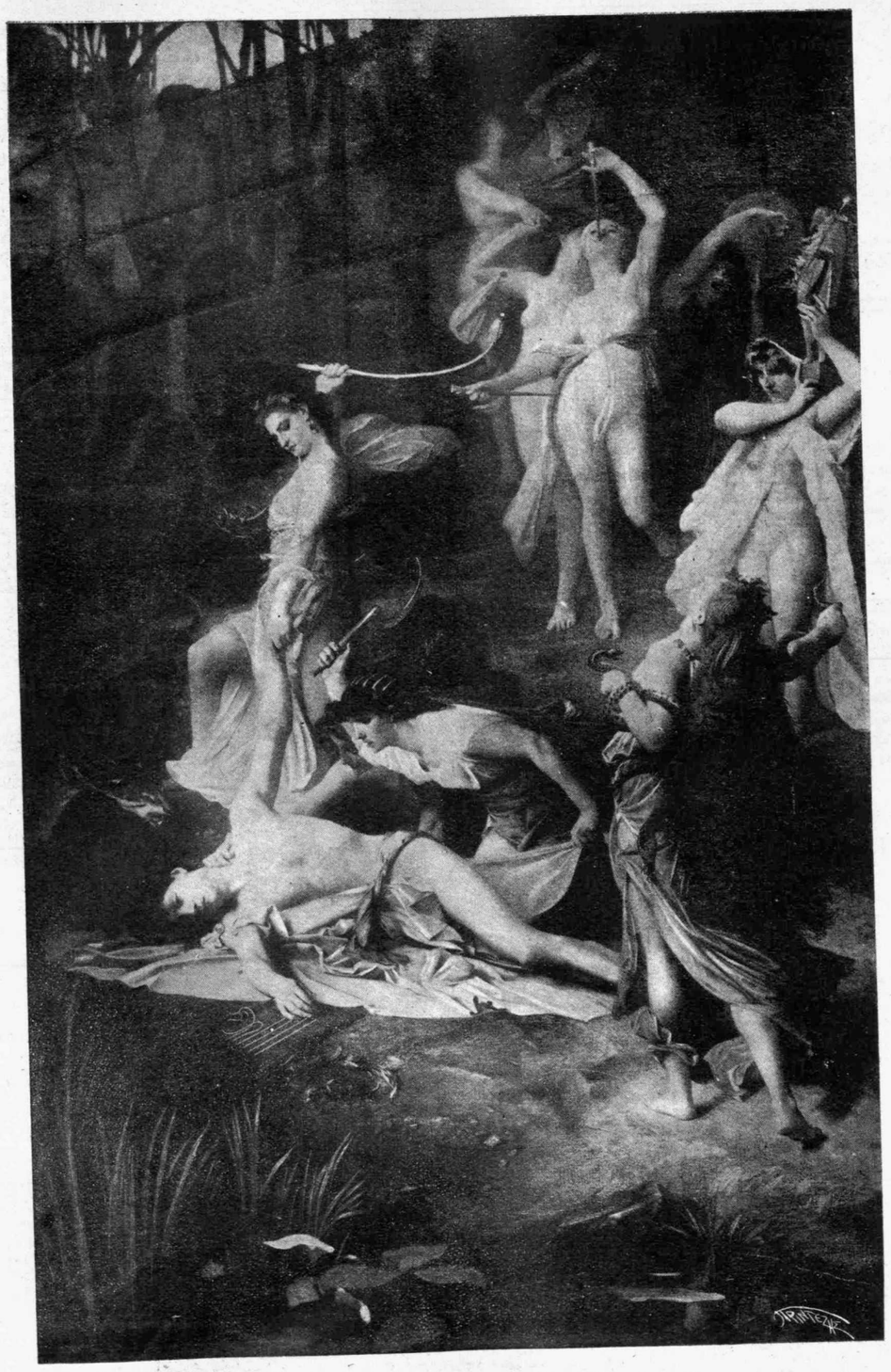

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΟΡΦΕΩΣ

μετεμφιεσθεὶς εἰς ἔμπορον, τὸν ἀνεκάλυψεν ἐκεῖ. Φαντασθῆτε ὕβριν κατὰ τοῦ ἥρωός μας.

Ἀσπασία. Ἄφες νὰ λέγῃ ἡ Τελεσίππη, διότι μὲ τὰ λόγια της ἀποδεικνύει περισσότερον ἀμάθειαν της καὶ τὴν μωρίαν της. Ποιὸς ἀγνοεῖ, ὅτι τὸν Ἀχιλλέα ἔκρυψεν ἡ μητέρα του ἐκεῖ, παιδάκι ἀκόμη καὶ τὸν ἔνδυσε καὶ γυναικεῖα φορέματα διὰ νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὸ πεπρωμένον τοῦ φρικτοῦ θανάτου του εἰς τὴν μάχην, τὸ ὁποῖον τῆς εἶχε προμαντεύσει ὁ χρησμός. Ἀλλ' ἡ Τελεσίππη μαίνεται, διότι ἂν καὶ βασίλισσα δὲν εἶναι σύζυγος λατρευτὴ καὶ ἐλευθέρα ὅπως εἶμαι ἐγώ. (Ἐνῷ ἡ Ἀσπασία ὁμιλεῖ, πλησιάζουν γυναῖκες καὶ ἀπὸ τοὺς ὁμίλους τῆς Τελεσίππης καὶ τῆς Ἐλπινίκης).

Μυρτώ (φίλη τῆς Τελεσίππης). Ὡς πρὸς αὐτό, Ἀσπασία, ἔχεις δίκαιον. Καμμία γυναῖκα εἰς τὰς Ἀθήνας δὲν ἀγαπᾶται καὶ τιμᾶται τόσον ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, ὅσον σύ. Εἰπέ μας λοιπὸν τί μυστικὰ βότανα μεταχειρίζεσαι καὶ ποίας μαγείας καὶ γοητείας καὶ θὰ γίνωμεν ὅλαι φίλαι σου.

Ἐλπινίκη (ἀπὸ μακράν). Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ κάμετε σεῖς αἱ τίμιαι γυναῖκες, ὅ,τι κάμνει αὐτή...

(Αἱ φίλαι τῆς Ἀσπασίας ἐξηγριωμέναι ὁρμοῦν πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἐλπινίκης).

Ἀσπασία. Ἀφήσατέ την. Εἶναι ἀνάξιον νὰ προσέχετε εἰς τὴν φαρμακερὰν γλῶσσαν τῆς γυναικὸς αὐτῆς. (Πρὸς τὰς γυναῖκας ὅλων τῶν κύκλων αἱ ὁποῖαι τὴν περιστοιχίζουν περίεργοι, ρίπτουσα τὸν πέπλον λέγει:) Ἰδοὺ ἐγώ! Ἡ Ἀσπασία! Ἡ πλέον εὐτυχὴς καὶ πλέον ὑπερήφανος τῶν γυναικῶν. Εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος, διότι εἴλκυσα τόσον τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἐπιφανεστέρου Ἀθηναίου ἀνδρός, ὥστε νὰ μὴ μὲ μεταχειρίζεται ὡς δούλην, ἀλλ' ὡς ἴσην πρὸς αὐτόν. Ἰδοὺ ἐγὼ ἡ μόνη ἐλευθέρα καὶ ἀνεξάρτητος μεταξὺ ὅλως σας.

Ὅλαι μαζῆ. Εἰπέ μας, εἰπέ μας, μόνον μὲ τὸ κάλλος σου ἐξηγόρασες τὴν ἐλευθερίαν σου ἀπὸ τὸν Περικλέα;

Ἀσπασία. Μὲ τὸ φῶς τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς, ὦ φίλαι. Μορφώσατε τὸ πνεῦμα σας. Κάμετε ὡραίαν καὶ μεγάλην τὴν ψυχήν σας. Καὶ ἀφήσατε τὰ μικρὰ καὶ ταπεινά, διὰ τὰ ὁποῖα σπαταλᾶτε τὸν πολύτιμον τῆς ζωῆς σας χρόνον. Ἀνέλθετε διὰ τῆς μαθήσεως μέχρι τῶν ἀνδρῶν σας, διὰ νὰ σᾶς ἐκτιμήσουν καὶ σᾶς ἀγαπήσουν. Τότε ἡ ζωή σας θὰ ἀφομοιωθῇ πρὸς τὴν ἰδικήν των, τότε τὰ κάγκελα τοῦ γυναικωνίτου θὰ πέσουν, τότε ὁ γάμος θὰ εἶναι εὐτυχία καὶ χαρὰ καὶ ὄχι δουλεία ἀνυπόφορος. Θέλετε νὰ ἀδελφωθῶμεν ἐδῶ ὅλαι; Θέλετε νὰ λησμονήσωμεν τὰς παλαιὰς ἔχθρας; Θέλετε νὰ συμμαχήσωμεν καὶ νὰ ἐργασθῶμεν ἡνωμέναι καὶ ἀγαπημέναι διὰ τὸ κοινὸν καλόν;

Πολλαὶ μαζῆ. Ναί, Ἀσπασία, θέλομεν, θέλομεν. Φώτισέ μας, ὁδήγησέ μας. Θὰ ταχθῶμεν ὑπὸ τὰς ὁδηγίας σου. Ἀναμένομεν τὰς συμβουλάς σου.

ΚΕΦΑΛΗ ΙΕΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΟΣ

Ἡ Ἐλπινίκη (ὁρμᾷ, διασχίζει τὰς περὶ τὴν Ἀσπασίαν συνωθουμένας γυναῖκας). Πῶς! Ἐτρελλάθητε καὶ ἐχάσατε κάθε φιλοτιμίαν καὶ κάθε ἐντροπήν; Καὶ ἀφήνετε νὰ σᾶς διαφθείρῃ καὶ νὰ σᾶς παρασύρῃ ἡ ξένη αὐτὴ καὶ ἄγνωστος τυχοδιώκτρια, ἡ ὁποία μὲ μάγια ἐξετρέλλανεν ἕνα μωρὸν καὶ ἀφιλότιμον ἄνδρα, ὁ ὁποῖος δὲν ἐδίστασε νὰ τῆς δώσῃ παρανόμως καὶ τὸν τίτλον τῆς συζύγου. Πῶς! Τολμᾶτε νὰ ἀκολουθήσετε τὰς συμβουλὰς μιᾶς ἀθέου, ἡ ὁποία θέλει νὰ σᾶς ὠθήσῃ εἰς τὸ κακὸν καὶ νὰ σᾶς διδάξῃ τὴν ἀπείθειαν πρὸς τὸ καθεστὸς καὶ τὴν περιφρόνησιν πρὸς τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ ἔθιμα καὶ ἤθη μας; Διώξατε λοιπὸν τὴν ξένην ἀπὸ τὸ Θεσμοφόριον, τὸ ὁποῖον μολύνει μὲ τὴν ρυπαρὰν παρουσίαν της. Αἱ Ἀθηναῖαι γυναῖκες δὲν ἔχομεν ἀνάγκην τῶν συμβουλῶν της...

Ἀσπασία. Δὲν ὁμιλῶ ὡς Ἀθηναία πρὸς Ἀθηναίας, διότι τότε θὰ ἤμην δούλη ὡς αὐταί. Ὁμιλῶ ὡς γυναῖκα πρὸς γυναῖκας, ὁμιλῶ ὡς σύζυγος μεγάλου ἀνδρὸς πρὸς πολίτιδας, αἱ ὁποῖαι, ἐὰν ἀναπτυχθοῦν, θὰ δώσουν εἰς τὴν πατρίδα μεγάλους πολίτας, θὰ αὐξήσουν τὴν δύναμιν τῆς χώρας, θὰ γείνουν παράγοντες ἰσχυροὶ καὶ πολύτιμοι καὶ ὄχι ὑπάρξεις ἀρπακτικαὶ καὶ πολυδάπανοι, ὡς εἶναι ἕως τώρα.

Ἐλπινίκη. Μὴν τὴν ἀκούετε, μὴ τὴν πιστεύετε. Εἶναι λαοπλάνος, ὅπως καὶ ὁ σύζυγος μὲ τὸν ὁποῖον ζῇ παράνομα. Θέλει νὰ σᾶς ἀποπλανήσῃ, διὰ νὰ κερδίσῃ τὴν εὐμένειαν καὶ τὴν πολιτικὴν φιλίαν τῶν ἀνδρῶν σας πρὸς τὸν Περικλέα.

Ἀσπασία. Ψεύδεσαι καὶ εἶσαι μοχθηρὰ καὶ κακὴ καὶ συκοφάντις. Εἰξεύρεις ὅτι ἐγὼ δὲν κατῆλθον ποτὲ ὡς σὺ εἰς τὴν ἀγορὰν νὰ ψηφοθηρῶ, ἀλλ' οὔτε ἔχει ἀνάγκην ὁ Περικλῆς ὁ μέγας πολίτης, συνηγόρων διὰ νὰ ἔχῃ φίλους. Εἰξεύρεις ὅτι ἕνα καὶ μόνον τρέφω ἰδανικόν, ἕνα ἔχω πόθον, δι' ἓν ἐργάζομαι, ἀφότου οἱ θεοὶ μὲ ἔταξαν φίλην καὶ σύντροφον καὶ συνεργάτιδα τοῦ πρώτου ἄρχοντος τῶν Ἀθηνῶν. Νὰ κάμω διὰ τὰς γυναῖκας ὅ,τι ἐκεῖνος κάμνει διὰ τοὺς ἄνδρας. Νὰ σπάσω τὰ σίδερα τοῦ γυναικωνίτου, νὰ ρίψω κάτω τὰς καλύπτρας, καὶ τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ ἐλεύθερον πλέον νὰ εἰσδύσῃ μέσα εἰς τὴν οἰκογένειαν, νὰ πλημμυρήσῃ μέσα εἰς τὰς γυναικείας ψυχάς. Αὐτὸ ζητῶ, αὐτὸ ἐπιθυμῶ, δι' αὐτὸ ἐργάζομαι. Διότι ἐπιθυμῶ ἐγὼ περισσότερον ἀπὸ ἐσέ, τὴν Ἀθηναίαν, τὸ μεγαλεῖον τῶν Ἀθηνῶν. Διότι φιλοδοξῶ ἐγὼ ἡ ξένη τὴν δόξαν τῆς πόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ σύζυγός μου εἶναι ὁ πρῶτος ἄρχων...

Ἐλπινίκη. Ὁ πρῶτος σπάταλος τῶν θησαυρῶν της καὶ τοῦ πλούτου της ὁ πρῶτος σφετεριστής.

Ἀσπασία. Ψεύδεσαι καὶ συκοφαντεῖς. Ὁ πρῶτος τῶν καλῶν τεχνῶν προστάτης. Ὁ ἐργαζόμενος διὰ τὴν ἀθανασίαν τοῦ μέλλοντος.

Ναυσικὰ ἡ Φιλάρχαιος

Η ΝΕΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΕΣΣΑΡΕΣ

(Ἐπαίχθη εἰς τὸ Θέατρον τοῦ Συντάγματος τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1907)

ΠΡΟΣΩΠΑ: **Γιωργάκης Μεμιδώφ.**
Κατίγκω Μεμιδώφ, σύζυγός του.
Κώστας Μεμιδώφ, υἱός των.
Ὀλγίνα, Λέλα καὶ Ἔμμα θυγατέρες των.
Μαρία Μύρτου, ζωγράφος καὶ σύζυγος τοῦ Κώστα Μεμιδώφ.
Δώρα, ἐξαφέλφη καὶ σύντροφός της.
Παῦλος Μύρτου, υἱός της Δημοσιογράφος.
Ἄννα, ὑπηρέτρια τῆς Μαρίας Μύρτου.
Εἰρήνη, ὑπηρέτρια τῆς οἰκογενείας Μεμιδώφ.
Γιάννης, γκαρσὸν ξενοδοχείου.
Μία Ἀτζιγκάνα.

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Εἰς τὴν τελευταίαν πρᾶξιν εἰς Ἀθήνας.

ΠΡΑΞΙΣ Α'.

Ἡ σκηνὴ παριστᾶ boudoir κυρίας, ἐπιπλωμένον μὲ κάποιαν πολυτέλειαν. Ἡ κ. Μεμιδὼφ καὶ αἱ τρεῖς θυγατέρες της εἰσέρχονται μὲ φορέματα χοροῦ, ἐνῷ ἡ ὑπηρέτρια ἀνάπτει τὰ φῶτα. Ἡ κ. Μεμιδὼφ, γυναῖκα ὡς σαράντα πέντε χρόνων, ἐνδυμένη ντεκολτέ, ρίπτεται εἰς μίαν πολυθρόναν ὡς πολὺ κουρασμένη

Κα Μ ε μ ι δ ώ φ. Οὔφ! Ἔσκασα. Ὡραῖος ὁ χορός, ἀλλὰ τὸν χειμῶνα καὶ ὄχι μὲ τέτοια ζέστη. Καὶ ἔπειτα νἀρχεσαι καὶ πεζή;

Ἔ μ μ α. Δυὼ βήματα, μαμάκα μου, ἀπὸ δῶ ὡς τῆς κ. Καλιλᾶ. (Βγάζει τὸ ἐπανωφόρι τοῦ χοροῦ καὶ τὴν γάζα ποῦ ἔχει εἰς τὸ κεφάλι της καὶ πλησιάζει τὸν καθρέπη, ἐμπρὸς εἰς τὸν ὁποῖον στέκονται ἡ ἀδελφές της, σπρώχνει τὴν Λέλα καὶ πέρνει τὴν θέσιν της).

Στάσου δὰ νὰ ἰδῶ καὶ 'γὼ τὰ χάλια μου. Θεέ μου! μαλλιά. Καὶ τὸ φόρεμά μου! πάει· ὅλη ἡ φρεσκάδα του!

Ὀ λ γ ί ν α. Μποροῦσες νὰ χορέψῃς λιγώτερο γιὰ νὰ μὴ στραπατσαρισθῇς τόσο. Μ' ἐκεῖνο μάλιστα τὸ Ρῶσσο ἀξιωματικό, τὸν κόσμο χαλάσατε.

Ἔ μ μ α. Τί ὡραῖος! Καὶ τὶ χορευτής. (Φεύγει ἀπὸ τὸν καθρέπτη, ἐνῶ ἡ ἀδελφές της πλησιάζουν πάλιν καὶ βλέπονται). Μὲ ἄρπαζε, μὲ γύριζε καὶ θαροῦσα πῶς τὰ πόδα μου δὲν πατοῦσαν κάτω. Πετοῦσα νὰ (ἀνοίγει τὰ χέρια της ὡς πτερά). Μοῦ φαίνονταν 'πῶς μοῦδινε πτερὰ 'ς τὰ πόδια.

Λ έ λ α. (Κάθεται εἰς μίαν καρέκλα καὶ πετᾶ τὴν μία της γόβα) Οὔφ! εἶναι πολὺ στενή. Ἐγὼ βέβαια δὲν 'πετοῦσα μ' αὐτὰ τὰ παπούτσια Ἀλλὰ σύ, ποῦ πετοῦσες;

Ἔ μ μ α. Εἰς τοὺς οὐρανούς.

Ὀ λ γ ί ν α. (Ξεκτενίζουσα τὰ μαλλιά της) Τοῦ φλέρτ.

Κα Μ ε μ ι δ ώ μ. Ἀνοσίες, Ὀλγίνα, ἀνοησίες. Ἡ Ἔμμα εἶναι παιδὶ ἀκόμη.

Ἔ μ μ α. Παιδί! Ἔχουν τὴν μανίαν νὰ νομίζουν πῶς εἶμαι παιδί. Εἴκοσι χρόνων καὶ κάτι. Καλὰ δά ποῦ τ' ἀποφασίσατε νὰ μὲ πάρετε καὶ μένα ἀπόψε 'ς αὐτὸ τὸ χορὸ καὶ νὰ

μοῦ μακρύνετε λιγάκι τὰ φορέματά μου! (πρὸς τὴν Ὀλγίνα). Στάσου νὰ σοῦ κάμω τὸ κτένισμα τῆς Καίτης.

Ὀ λ γ ί ν α. Σ' ἐπῆραν, γιατὶ ἦταν ἡ ἑορτὴ τῆς φίλης σου.

Λ έ λ α. Καὶ ὁ χορὸς ἦτον εἶδος bal d' enfants. Καϋμένη Ἔμμα, πόσον καιρὸν θὰ περιμένης ἀκόμη γιὰ νὰ ἀποφασισθῇ νὰ βγῆς σωστὰ 'στὸν κόσμο Θὰ εἶσαι τὸ αἰώνιο baby, τῶν πολιτικῶν σπιτιῶν, ποῦ ἔχουν κορίτσια μεγαλήτερα.

Κα Μ ε μ ι δ ώ φ. Ἀνοησίες!

Λ έ λ α. Ἐμένα ἡ θεία 'ς τὴν Πετρούπολι μ' ἔβγαλε 'ς τὸν κόσμο ἀπὸ δέκα ἓξ ἐτῶν.

Κα. Μ ε μ ι δ ώ φ. Καὶ τώρα ἐκεῖ θὰ σὲ λογαριάζουν μὲ τὴς γεροντοκόρες. Οὔ! ἡ Λέλα! Θὰ λένε. Καλ' ἐγὼ τὴν θυμοῦμαι τώρα δέκα χρόνια 'στοὺς χορούς. (μετρᾶ εἰς τὰ δάκτυλα). Δέκα καὶ εἴκοσι 'ποῦ θὰ ἦταν, τριάντα σωστά». Νὰ τὶ θὰ λένε ἡ καλὲς γλῶσσες.

Λ έ λ α. Ἐσύ, μητέρα, νομίζεις ὅτι καὶ 'στὴν Πετρούπολι ὁ κόσμος ζῇ μὲ τὴς κουσκουσουριὲς τῆς Πόλης. Ὅτι σκοτίζουνται καὶ περνοῦν τὸν καιρό τους μὲ τὸ πόσων χρόνων εἶναι ἡ μία καὶ τὶ ἔκανε καὶ εἶπεν ἡ ἄλλη.

Ὀ λ γ ί ν α. Βέβαια, ἐκεῖ καταγίνονται μὲ τὰ πολιτικά! Ἐκεῖ ἡ γυναῖκες γίνονται μηδενίστριες.

Λ έ λ α Ἐκεῖ ἡ γυναῖκες εἶναι ἄνθρωποι ἀνεπτυγμένοι, ἐλεύθεροι. Διαβάζουν, μελετοῦν, γράφουν, ἐργάζονται.

Ἔ μ μ α. Βέβαια, γιὰ αὐτὸ μᾶς περιπαίζεις ὅταν διαβάζωμεν.

Λ έ λ α. Μ' αὐτὰ ποῦ διαβάζετε σεῖς ὄχι μόνο δὲν ἀναπτύσσεσθε, παρὰ χαλᾶτε καὶ τὰ μυαλά σας.

(Ἀκούεται ἀπὸ 'πάνω ἡ φωνὴ τοῦ πατέρα). Κατίγκω! Κατίγκω!

Ἡ κ Μ ε μ ι δ ὼ φ (σηκόνεται καὶ τρέχει) Ἀμέσως. Γιωργάκη μου! Ἔφθασα, ἔφθασα!

Λ έ λ α. Θὰ εἶναι γιὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ γδυθῇ

Ἔ μ μ α. Εἶναι ντροπή σου νὰ κοροϊδεύῃς τὸν πατέρα

Λ έ λ α Καλὲ τ' εἶν' αὐτά Ἐγὼ πονῶ, λυποῦμαι, δὲν κοροϊδεύω. Εἶναι ζωή, σὲ παρακαλῶ, αὐτὴ τῆς μητέρας καὶ ὅλων σας μέσα δῶ.

(Ἀκούονται φωνές).

Ὀ λ γ ί ν α. (Ἀφίνει τὸ κτένισμα καὶ τρέχει εἰς τὴν πόρτα). Σς. Ἀκούω φωιές. Ὦ! δυστυχία τί ἔχει νὰ γίνῃ! Ἐζήτησε τὴ μποτίλια του.

Ἔ μ μ α. (πλησιάζει καὶ αὐτὴ 'στὴν πόρτα). (Ἀκούονται κτύποι σπαζομένου ποτηριοῦ).

Ἔσπασε καὶ τὸ ποτῆρι. Καλὰ 'ποῦ δὲν ἔσπασε τίποτε ἄλλο.

Λ έ λ α. Κανένα κεφάλι! Δὲν θὰ ἦταν βέβαια πρώτη του φορά!

Ὀ λ γ ί ν α. Σωπᾶτε! Τὰ πράγματα ἡσυχάζουν. Τοῦ εἶπεν ἡ μαμὰ πῶς τὴ μποτίλια τὴν ἔσπασεν τὸ γατάκι του.

Ἔ μ μ α. (Ἔρχεται μέσα) Καλὰ τὰ κατάφερεν ἡ μητέρα

Λ έ λ α. Εἶναι φοβερόν. Ἡ γάτα μας μιὰ γατίτσα τόση δά, νὰ εἶναι ὑψηλοτέρα εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ πατέρα ἀπὸ τὴν γυναῖκα του.

Ὀ λ γ ί ν α. Ἐσὺ νὰ κρίνῃς αἰωνίως καὶ νὰ κατακρίνῃς. Ὁ πατέρας ἀγαπᾷ τὴν γάτα του, γιατὶ ἔτσι τοῦ ἀρέσει,

Σκηνὴ 6'.

Ἡ κ. Μ ε μ ι δ ώ φ. (Ἔρχεται) φτηνὰ τὴν γλύτωσα. Ἦταν γιὰ τὴ μποτίλια. Νὰ ξέρετε τί εἶπα!

Ὀ λ γ ί ν α. Τ' ἀκούσαμεν, μητέρα, καὶ θὰ ποῦμεν τὸ ἴδιο.

Κα Μ ε μ ι δ ώ φ. (βλέπει τὸ ρολόϊ) Καλὲ τέσσερες κι' ὁ Κώστας δὲν ἦλθεν ἀκόμη. Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ μὴ φανῇ 'ς τοῦ Κυλιλᾶ γιὰ τὰ μάτια κἄν...

Ὀ λ γ ί ν α. Ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τόσους μῆνας ποῦ λειπε.

Ἔ μ μ α. Ξέρεις ὅτι ὅλο τὸ κελοκαῖρι ἔλειψε καὶ ἡ ζωγράφος, ἡ νέα του συμπάθεια, ἡ ὁποία ἄρχισε ἀπὸ τὸν Μάρτιο τὴν εἰκόνα τῆς μαμμᾶς.

Ὀλγίνα (πρὸς τὴν ἀδελφήν της). Κύτταξε τέλος πάντων, θὰ τὸ τελειώσῃς αὐτὸ τὸ κτένισμα! Λοιπὸν ἡ νέα συμπάθεια τοῦ Κώστα, ἡ μαεστρίνα ὅπως τὴν λέῃ ἡ *M*me *Marie* ἐπέρασε τὸ καλοκαῖρι της εἰς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀσίας, ζωγραφίζουσα παληὲς ἐκκλησίες.

Ἡ κ. Μ ε μ ι δ ὼ φ (σηκώνεται). Πῶς! Ποιὸς σοῦ τὸ εἶπε; Εἰς τὸ ἐσωτερικό; Μὰ καὶ ὁ Κώστας ἐκεῖ ἦταν..

Λ έ λ α Δὲν ἀφήνετε τὸν κόσμο ἥσυχο ἐπὶ τέλους. Νὰ, πῶς περνᾶτε τὸν καιρό σας! νὰ κατασκοπεύετε ὄχι μόνο τὴς πολίτισσες, ἀλλὰ καὶ τὴς ξένες ἀκόμη.

Ἡ κ. Μ ε μ ι δ ώ φ. Ὄχι δά! Τὸ πρᾶγμα εἶναι σπουδαῖον! Αὐτὴ ἡ κοπέλλα ἄρεσεν εἰς τὸν Κώστα, ἔτρεχε 'πίσω της 'σὰν τρελλός.

Λ έ λ α. (Ξαπλώνεται εἰς τὸν καναπέ). Μὲ τὸ δίκηο του. Εἶναι θαυμασία ἡ Μαρία Μύρτου! γυναῖκα ὑπέροχος, μεγάλη.

Ἡ κ. Μ ε μ ι δ ώ φ. Λέγε τα αὐτὰ εἰς τὸν ἀδελφούλη σου νὰ τοῦ σηκώνῃς τὸ μυαλό.

Ἔ μ μ α. Καὶ τὶ τὴν μέλει αὐτὴν γιὰ τὴν

συμφορά, ποῦ μᾶς περιμένη, ἂν ὁ Κώστας εἶναι 'στὰ σωστά του ἐρωτευμένος.

Λ έ λ α. (σηκόνεται) Θὰ ἦταν ἡ σωτηρία του ὁ ἔρως αὐτός. Πρῶτα μὲ μιὰ τέτοια γυναῖκα, ἔξυπνη, ἀνεπτυγμένη, δραστηρία, ἐργατική, θὰ ἄλλαζε καὶ αὐτὸς ζωή. Θὰ ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ ἐργασθῇ, νὰ γίνῃ κἄτι καλλίτερο ἀπὸ ἕνας νταντῆς! Ἔπειτα θὰ ἐσώζετο καὶ ἀπὸ τὸ ἀπαίσιον συνοικέσιον, ποῦ τοῦ ἑτοιμάζετε.

Ἡ κ. Μ ε μ ι δ ώ φ. Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, Λέλα. Τὸ παράκαμες. Ἢ μήπως ἐπειδὴ σὲ ἀφίνω νὰ λὲς ὅλες τὴς κουταμάρες 'ποῦ σοῦρχονται 'στὸ κεφάλι καὶ ὅλες τὴς ἀνησίες, ποῦ ἀκούεις ἐκεῖ πάνω εἰς τὰ σχολεῖα σας, νομίζεις πῶς εἶσαι καὶ εἰς κατάστασιν νὰ κρίνῃς καλλίτερα ἀπὸ μένα.

Λ έ λ α. Μὰ μητέρα!...

Ἡ κ. Μ ε μ ι δ ώ φ. Τί Μητέρα! Ἐγὼ ξέρω τὶ πρέπει νὰ γίνῃ καὶ τί ὄχι. Καὶ θὰ γείνῃ ὅ,τι θέλω ἐγώ! (σηκώνεται μὲ θυμόν). Ὁ γάμος τῆς Πετρὼφ μὲ τὸν Κώστα πρέπει νὰ γείνῃ, ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ.

Λ έ λ α. Μὰ ἂν ὁ Κώστας δὲν τὴν θέλῃ.

Ἡ κ. Μ ε μ ι δ ώ φ. Τὴν θέλω ἐγώ· καὶ αὐτὸ ἀρκεῖ. Ὄχι ἐρωτευμένος, ἀλλὰ καὶ παντρεμένος νὰ ἦταν, θὰ τὸν ξεπάντρευα. Ὁ γάμος του μὲ τὴν Πετρὼφ θὰ γίνῃ. Πρέπει πρέπει πρέπει.

Λ έ λ α. Καὶ ἂν εἶναι ἐρωτευμένος μὲ τὴν ἄλλην.

Ἡ κ. Μ ε μ ι δ ώ φ. Θὰ ξεερωτευθῇ.

Ὀ λ γ ί ν α. Οὔ! ξεερωτεύεται τόσο εὔκολα. Ἕως τώρα ἔχει ἐρωτευθῇ μὲ ὅλες μου τὴς φιλενάδες καὶ ξεερωτεύθηκεν. Γιὰ θυμηθῆτε τὴν Ἑλένη. Θὰ σκοτόνουνταν, θὰ ἔφευγε, θὰ σκότωνε τὸν ἀρρωβωνιαστικό της.

Ἔ μ μ α. Καὶ τώρα ἐξακολουθεῖ νὰ τὴν ἀγαπᾶ. Προχθές, ὅταν τὴν ἀντίκρυσε κάτω, ἔγινε κίτρινος 'σὰν τὸ πανί. Αὐτὴν τὴν ἀγαπᾶ ἀκόμη, σᾶς τὸ βεβαιόνω ἐγώ.

Λ έ λ α. Γιατὶ λοιπὸν δὲν τὸν ἀφήσατε νὰ τὴν πάρῃ ἀφοῦ τὴν ἀγαποῦσε τόσο; Ἡ Ἑλένη εἶναι νέα, ἔμορφη, γεμάτη ζωή, ἀνοιχτόκαρδη. Ἔχει καὶ χρήματα.

Κα Μ ε μ ι δ ώ φ. Τώρα μόλις τῆς ἦλθεν ἡ κληρονομιὰ αὐτή. Ἔπειτα εἶναι καὶ ζωηρούτσικη. Μὲ παρελθόν... Ἀλλ' ἂς εἶναι! Ποτέ μου δὲν ἐπερίμενα πῶς ὁ θεῖος της θἄφινεν ὅλη του τὴν περιουσία εἰς αὐτήν.

Ἔ μ μ α. Ἂν δὲν εἶχεν ἀρραβωνιασθῇ τοὐλάχιστον.

Κα Μ ε μ ι δ ώ φ. Ὦ! Αὐτὸ δὲν σημαίνει.

Λ έ λ α. Πῶς! δὲν σημαίνει; Δὲν σκέπτεσθε, ὑποθέτω, νὰ διαλύσετε τοὺς ἀρραβῶνας της, μὲ τὸν ἄλλον καὶ...τώρα ποῦ ἔγεινε κληρονόμος.

Κα Μ ε μ ι δ ώ φ. Ἀπ' ἐκεῖνα 'ποῦ κατάλαβα θὰ τοὺς διαλύσῃ μόνη της. Αὐτὸν τὸν ἔπερνε μόνον γιὰ τὰ χρήματά του. Καὶ νὰ σοῦ πῶ, ἂν ὁ Κώστας ἐπιμένῃ νὰ μὴ θέλῃ τὴν Πετρὼφ, ἂς πάρῃ τὴν Ἑλένη

Λ έ λ α. Ἂν τὴν ἀγαπᾷ ἀκόμη καὶ ἂν ὁ ἔρως του πρὸς τὴν ἄλλην.

Κα Μ ε μ ι δ ώ φ. Ὁ ἔρως του πρὸς τὴν ἄλλην θὰ εἶναι καπρίτζιο. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ καπρίτζιο. Εἶναι ἀδύνατον ὁ Κώστας νὰ ἀγαπήσῃ 'στὰ σωστά του γυναῖκα τοῦ εἴδους αὐτοῦ.

Ἔ μ μ α. Καλὲ μὴν ἀνησυχῆτε καὶ δὲν ἔχει αὐτὴ καιρὸν νὰ καλλιεργῇ τέτοιες αἰσθηματικότητες. Αὐτὴ τρέχει ἀπὸ παλάτι σὲ παλάτι καὶ ἀπὸ χαρέμι σὲ χαρέμι Δουλεύει ἀκούραστα.

Ἔ μ μ α. Αὐτή δὲν παντρεύεται. Εἶναι ἐναντίον τοῦ γάμου καὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς γυναικός. Εἶναι χειραφετημένη. (γελᾷ εἰρωνικῶς.)

Λ έ λ α. Ἀνοησίες! Χειραφετημένη! Γιατὶ ἐργάζεται. Γιατὶ ἀντιμετωπίζει τὴ ζωὴ μόνη της. Γιατὶ εἶναι δημιούργημα τοῦ ἐγώ της. Γιατὶ εἶναι ἄνθρωπος καὶ ὄχι κούκλα. Στὴ Ρωσσία ὅλες ἡ γυναῖκες ποῦ ἔχουν κάμει σπουδάς, ποῦ ἔχουν κἄποιαν ἀνάπτυξιν εἶναι ἔτσι. Ἀφήνω πειὰ τὴς Ἀμερικανίδες.

Κα Μ ε μ ι δ ώ φ. Μὰ ὁ Κώστας δὲν εἶναι οὔτε Ρῶσσος, οὔτε Ἀμερικανός. Ἔπειτα τέτοιου εἴδους γυναῖκες δὲν ἀγαποῦν εὔκολα. Θαρρῶ μάλιστα πῶς ἂν δὲν ἔχουν καὶ καρδιά.

Λ έ λ α (σηκόνεται καὶ πηγαίνει ἀντίκρυ εἰς τὴν μητέρα της). Ἔχουν δηλαδὴ ἀλλοιώτικη καρδιά. Μεγάλη γιὰ κάθε μεγάλο αἴσθημα καὶ ἕτοιμη νὰ θυσιασθῇ γιὰ κάθε ὡραῖον ἰδανικό.

(Ἀκούεται κρότος ἁμάξης)

Σκηνὴ γ'.

Κα Μ ε μ ι δ ώ φ (πετιέται καὶ τρέχει πρὸς τὸ παράθυρον) Σς. Ἄμαξα ἐσταμάτησε (στὴν πόρτα). Θὰ εἶναι ὁ Κώστας. (Ἀκούονται ἔξω βήματα. Ἡ Λέλα τρέχει εἰς ὑποδοχὴν τοῦ ἀδελφοῦ της).

Λ έ λ α. Καλῶς τὸ κακὸ παιδί. Οὔ! θὰ σὲ μαλώσουν! (τοῦ κάνει μίαν ὑπόκλισιν) Σοῦ ἀρέσει ἡ τουαλέττα μου;

Ὀ λ γ ί ν α. Ὡραῖα μᾶς τὰκατάφερες. Καὶ ἡ καϋμένη ἡ Κατίνα ποῦ σὲ περίμενε γιὰ νὰ τραγουδήσῃ.

Λ έ λ α. Τότε καλὰ ἔκαμες ποῦ δὲν ἦλθες.

Κ ώ σ τ α ς (προχωρεῖ πρὸς τὴν μητέρα του. φορεῖ μαῦρα ροῦχα καὶ ἕνα τριαντάφυλλο στὴ

μπουτονιέρα του). Δὲν θὰ διασκέδασες καλὰ μητέρα ; Σὲ βλέπω θυμωμένη.

Κα Μεμιδώφ (στενάζουσα). Καὶ δὲν ἔχω δίκηο ; Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ ὑποσχεθῇς πῶς θἄρθῃς καὶ νὰ μᾶς γελάσῃς. Ἄσκημα παιδί μου, ἄσκημα καμώματα ! Καὶ ὁ πατέρας σου ἔγινε πάλι ἔξω φρενῶν

Λέλα. Μὰ ὁ πατέρας εἶναι πάντα ἔξω φρενῶν.

Κα Μεμιδώφ. Σς ! μὴ σᾶς ἀκούσῃ γιὰ τὸ Θεό ! (βγαίνει ἀπὸ τὴν πόρτα γιὰ νὰ ἰδῇ ἂν ὁ πατέρας ἐκοιμήθη. Ἐπιστρέφει) Μάλιστα ! ἔξω φρενῶν ! Καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ μὲ τὸ δίκηο του.

Κώστας. Μὰ μητέρα, ἦτον ἀδύνατον νἄρθω. Ἤμουν καλεσμένος εἰς ἕνα γάμο. Καὶ νόμιζα ὅτι θὰ ἐτελειώναμεν πειὸ νωρίς.

(Ἡ ἀδελφές του τρέχουν καὶ τὸν τριγυρίζουν Ὅλες μαζή). Πές τα μας. Σὲ ποιὸ γάμο; γνωστόν μας ;

Ἡ Λέλα (τὸν πλησιάζει, θέτει τὸ χέρι της εἰς τὸν ὦμον του καὶ ἀμέσως τὸ ἀποσύρει). Καλὲ εἶσαι βρεγμένος !

Κώστας. Ναὶ, ἔβρεξε στὴ μία

Κα Μεμιδώφ. (πετιέται ἀνήσυχος, τὸν ἐγγίζει) Εἶσαι μούσκεμα, παιδί μου !

Κώστας. Μὴν ἀνησυχῇς μητέρα, δὲν εἶναι φόβος νὰ κρυώσω, μ' αὐτὴ τὴ ζέστη.

Κα Μεμιδώφ. Μὰ νὰ λεκιάσῃς τὸ φράκο σου, ναί ! Βγάλτο νὰ σοῦ τὸ σκουπίσω. Ἂν τ' ἀφίσῃς, θὰ γίνῃ ὡς τὸ πρωΐ ὅλο λεκέδες. (ἰδιαιτέρως) ἴσως μπορέσω νὰ μάθω ποῦ ἦτο.

Ὀλγίνα. Λοιπὸν ὁ γάμος ; δὲν μᾶς εἶπες;

Γιωργάκης (Ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ Γιωργάκη). Μὰ δὲν μοῦ λέτε θὰ ξευνυκτίσετε αὐτοῦ μέσα, δὲν θὰ κοιμηθῆτε ἀπόψε ; Ἐτρελλαθήκατε ;

Κα Μεμιδώφ. (σιγὰ) Κάτω ἦταν ἀκόμη. Ἄρα γε μᾶς ἄκουσε ! (δυνατώτερα). Ἀμέσως, Γιωργάκη μου, (πρὸς τὰ κορίτσια). Γλήγωρα. Φθάνει ἡ φλυαρία. Αὔριο δὲν θἄχετε σηκωμό.

(Τὰ κορίτσια σηκόνονται, μαζεύουν τὰ πράγματά των καὶ ἐνῶ βγαίνουν ἡ Ὀλγίνα λέγει).

Ὀλγίνα. Οὔφ ! Τί τὸν μέλει πάλι πότε θὰ κοιμηθοῦμε. Μᾶς τυραννεῖ αὐτὸς ὁ πατέρας. Ἅμα πήγαμε στὸ χορὸ μόλις ἄρχισε ἡ διασκέδασις, ἔτρεχε πίσω μας, πότε στὴ μαμὰ καὶ πότε σ' ἐμᾶς, (μιμεῖται τὸ ὕφος ποῦ πατέρα της). Αἴ ! φτάνει σας. Πᾶμε ! Εἶναι ἀργά, μὴ χορεύετε τόσο, (βγαίνει).

Λέλα. Ἦταν γιὰ νὰ μὴ χάνῃ τὴ συνήθεια τῆς γρύνιας.

Ἔμμα. Φρίκη ! Αὐτὸς ὁ πατέρας. (Ἐνῶ φεύγουν) δὲν θὰ ἦταν ποτέ του νέος.

Σκηνὴ δ'.

Κα Μεμιδώφ καὶ Κώστας.

Κα Μεμιδώφ. Βγάλτο λοιπόν ! Θὰ σὲ πειράξῃ ἡ ὑγρασία.

Κώστας. (βγάζει τὸ φράκον καὶ τῆς τὸ δίδει. Ἐνῷ ἐκείνη τὸ ξαπλόνει εἰς τὸν καναπὲ ὁ Κώστας βάζει μιὰ ζακέτα ποῦ πέρνει ἀπὸ μέσα καὶ τῆς λέγει). Κάμε γλήγωρα. Θἀρχίσῃ πάλι νὰ φωνάζῃ.

Κα Μεμιδώφ Τίποτα, ἀνέβηκε, Κώστα, στὴν καμαρά του. Μετὰ πέντε λεπτὰ θὰ ρουχαλίζῃ. (Στεγνόνει τὸ φράκο μὲ τὸ μαντύλι της). Ταταουλιανὸς θὰ ἦταν ὁ γάμος αὐτός ! Καὶ οἱ καλεσμένοι θὰ γύρισαν πεζοὶ καὶ γι' αὐτὸ ἔγινες σὲ τέτοιο χάλι.

Ὁ Κώστας (κάθεται καὶ ἀνάπτει ἕνα τσιγάρο). Τί σὲ μέλλει, μαμὰ, τώρα.

Κα Μεμιδώφ. Τί μὲ μέλει ; Νὰ μὴν ἔλθῃς εἰς τοῦ Καλιλᾶ, ποῦ ἦταν καὶ ἡ κ. Πετρώφ, γιὰ νὰ τρέχῃς σὲ πρόστυχους γάμους, ποιὸς ξέρει ποῦ ;

Κώστας (εἰρωνικῶς) Μὴν ἀνησυχῇς ! Ἡ ἀρχοντιά μας δὲν ἦλθεν εἰς καμμίαν συνάφειαν μὲ τὸν ὄχλον !. Τὰ οἰκόσημα μένουν ἀπείραχτα.

Κα Μεμιδώφ. Ἄφησε τὴς εἰρωνείες, Κώστα, παιδί μου. Καὶ μὴ σοῦ κακοφαίνεται, ἂν δὲν θέλω νάχῃς συναναστροφὲς μὲ ἀνθρώπους πρόστυχους. Ξέρεις ὅτι ὁ κόσμος μιλεῖ πάλι γιὰ τὶς νέες γνωριμίες σου,γιὰ τοὺς ἔρωτάς σου ! Καὶ ὁ πατέρας σου εἶναι ἔξω φρενῶν.

Κώστας. Ὁ κόσμος μιλεῖ γιὰ τοὺς ἔρωτάς μου καὶ ὁ πατέρας εἶναι ἔξω φρενῶν. Σ' ἐρωτῶ νὰ μοῦ πῆς πότε ὁ κόσμος δὲν μιλεῖ γιὰ τὴς ξένες ὑποθέσεις καὶ πότε ὁ πατέρας δὲν εἶναι ἔξω φρενῶν Καὶ ὅταν ἐσύχναζα εἰς τῆς κ. Δέδερη, ὁ κόσμος δὲν μιλοῦσε ; Καὶ ὁ πατέρας ἔστριβε τὰ μουστάκια του καὶ ἔλεγε : Ἡ κ. Δέδερη εἶναι κόμματος. Μπράβο του τοῦ Κώστα ! Ἢ τώρα ἀπὸ τὴν μιὰ μέρα ὡς τὴν ἄλλην, ἐγείνατε ὅλοι σας ἐνάρετοι.

Κα Μεμιδώφ. Μὰ ἡ κ. Δέδερη. παιδί μου ἦταν ἀκίνδυνη. Γυναῖκα παντρεμένη, τοῦ κύκλου μας, γνωστὴ γιὰ τὴν ζωηρότητά της.

Κώστας. Ἄ ! βέβαια ! Ἐκεῖ ἀκολουθοῦσα τὰς ἀρχάς σας. Φλὲρτ, γλέντι, σκανδαλάκια Ἔκαμνα ἐρωτικὰ γυμνάσματα. Ἐσυνείθιζα τὴν καρδιά μου εἰς τὰ ψεύματα, τὴν ἐθωράκιζα κατὰ τῆς ἀγάπης. Ἐκεῖ τὰ σχέδιά σας τῶν πλούσιων γάμων, δὲν ἐκινδύνευαν. Ἐκεῖ ἤμουν ἄνδρας, ὅπως ἔλεγες, καὶ οἱ ἄνδρες μποροῦν νὰ κάνουν ὅ,τι θέλουν.

Κα Μεμιδώφ. (Τὸν πλησιάζει) Μὰ παιδί μου, μ' ἀγόρι μου. Δὲν ξέρεις ὅτι τὰ χρήματα

σήμερα εἶναι τὸ πᾶν. Δὲν συλλογίζεσαι, πῶς πνιγόμεθα εἰς τὰ χρέη, πῶς ἔχεις τρεῖς ἀδελφές, πῶς ἡ Ὀλγίνα εἶναι πειὰ μεγαλοκοπέλα· πῶς ἂν δὲν γίνῃ ὁ γάμος σου μὲ τὴν πριγκηπέσσα, δὲν θὰ γίνῃ καὶ ὁ δικός της μὲ τὸν Θέμο. Ποῦ θἄβρῃ ὁ πατέρας σου τὴς τέσσερες χιλ. λίρες, ποῦ τοῦ ὑποσχέθηκε.

Κωστας (σηκόνεται ἀγανακτισμένος, στέκεται ἀντίκρυ εἰς τὴν μητέρα του καὶ τῆς λέγει). Λοιπὸν μπορεῖς νὰ διαλύσῃς τοὺς ἀρραβῶνας τῆς κόρης σου, ἀπὸ τώρα, γιατὶ ἐγὼ δὲν θὰ γείνω σύζυγος τῆς πριγκηπέσσας σας· ποτέ, μὰ ποτέ, ἐκατάλαβες ;

Κα Μεμιδώφ. Μὰ ὅλοι μας θ' ἀνακουφισθοῦμεν, Κώστα, παιδί μου, μὲ τὸν γάμον αὐτόν. Θὰ ξεχρεώσωμεν τὸ σπῖτι μας τῆς Χάλκης, θὰ μπορέσῃς νὰ βάλῃς κεφάλαια εἰς τὴν δουλειὰ τῶν νερῶν τοῦ πατέρα σου. Ξέρεις δὰ δουλειὰ χρυσῆ!

Κώστας (περιπατῶν ἐπάνω κάτω, ἐνῷ ἡ μητέρα του μιλεῖ). Οὔφ ! ζέστη, κουφόβρασι. (Ἀνοίγει τὸ παράθυρο). Τέτοια ζέστη καὶ νὰ σοῦ μιλοῦν γιὰ συνοικέσιο μὲ τὴν κ. Πετρώφ. Εἶναι νὰ τρελλαίνεται κανείς.

Κα. Μεμιδώφ. Καὶ ὅμως βλέπεις πῶς τὴν περιποιοῦνται ὅλοι καὶ πῶς τὴν συνερίζονται εἰς τὰ γεύματα καὶ εἰς τὰ τσάϊα. Εἶχα καὶ τὴν πριγκήπισσα ! Ἦταν καὶ ἡ πριγκήπισσα ! Ἄσχημη, ποῦ δὲν εἶναι δὰ καὶ τόσο, ὅμως αἰωνίως τὴν ἔχει τριγυρισμένη ὅλος ὁ καλός μας κόσμος, ὅλη ἡ ἀριστοκρατία τοῦ Σταυροδρομιοῦ.

Κώστας. Καὶ βέβαια πῶς νὰ μὴ τὴν τριγυρίζουν. Ἀνήκει εἰς ὅλες τὴς κλίκες.

Κα Μεμιδώφ. Μὰ παιδί μου !

Κώστας. Παιδί μου καὶ ξεπαιδί μου δὲν ἔχει. Κλίκα χαρτοπαικτῶν. Ἡ πριγκήπισσα εἶναι ἡ ψυχή. Παίζει ὅλη τὴ νύχτα. Καὶ καπνίζει σὰν φουγάρο σιδηροδρομου ὡραῖα ποῦρα τῆς Ἀβάνας...

Κα Μεμιδώφ. Τὸ εἶδες τὸ χρυσὸ κουτί, τῶν πούρων τὸ στολισμένο μὲ ρουμπίνια καὶ μαργαριτάρια Εἶναι θαῦμα τέχνης καὶ πλούτου.

Κώστας Καὶ δῶρον τοῦ τελευταίου μεγάλου δουκός, τοῦ ὁποίου ἡ πριγκήπισσα ὑπῆρξεν ἐρωμένη ! Τί nollesse ! μητέρα μου. Καὶ πῶς θὰ ξαναχρυσώσουμε καὶ μεῖς μὲ τὸν γάμον αὐτὸν τὰ μηδικὰ σήματά μας. Αἴ !

Κα Μεμιδώφ. Νὰ σοῦ πῶ, Κώστα, εἶσαι ἀνυπόφορος. Νὰ μᾶς βρίζουν οἱ ἐχθροί μας, τί νὰ γείνῃ ! ἀλλὰ καὶ σὺ νὰ λὲς ὅ,τι λένε ἐκεῖνοι καὶ νὰ ἐξευτελίζῃς τὸ μόνο πρᾶγμα ποῦ μᾶς ἔμεινε, τὴν ἀρχοντιὰ τοῦ σπιτιοῦ μας.

Κώστας. Σὲ βεβαιῶ, μητερούλα μου, πῶς ἔμαθα κι' γὼ μόλις προχθές, τὴν κατιοῦσαν ἐξέλιξιν τοῦ γενεαλογικοῦ μας δένδρου. Εἶναι μία φιλαδούλα τόση δά, ποῦ μοῦ τὴν ἔστειλεν ἡ κ. Δέδερη γιὰ νὰ μοῦ ἀποδείξῃ ὅτι εἶμαι πρόστυχος, καὶ γι' αὐτὸ ἐγκαταλείπω τὰς εὐγενεῖς κυρίας καὶ προτιμῶ τὴς προστυχοῦλες. Νομίζω πῶς τὸ ἐπιγράφει: «Ὅμοιος τὸν ὅμοιο». Θέλεις νὰ σοῦ τὸ ἀποστηθίσω ; Ξέρεις τἄμαθα ἀπ' ἔξω : Προπάππος μου, ὁ παποῦς τοῦ πατέρα. Μηδᾶς, δηλαδὴ πουλοῦσε μήδια εἰς τὸ Σταυροδρόμι. Παπποῦς μου, πατέρας τοῦ πατέρα, προμηθευτὴς en gros μηδιῶν, θαλασσινῶν καὶ ψαριῶν εἰς τὸ παλάτι. Εὐνοούμενος τοῦ γενικοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ Σουλτάνου, ὁπόταν καὶ τὸ ὄνομά του πέρνει ἕνα me εἰς τὴν ἀρχὴν ἀντὶ τοῦ de, φαίνεται, ἀλλάζει τὴν κατάληξιν ἐπὶ τὸ Ρωσσικώτερον καὶ γίνεται Μεμιδώφ. Γεώργιος Μεμιδὼφ ὁ πατέρας, ἰδιοκτήτης κτημάτων, κληρονόμος μεγάλης περιουσίας, τραπεζίτης, ἀλλὰ καὶ σπάταλος καὶ ἀκατάστατος τόσον, ὥστε σήμερα νὰ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ χρυσώσῃ τὴς ὡραίες αὐτὲς φίρμες τῆς ὑψηλῆς καταγωγῆς του μὲ τὸ πριγκιπικὸ χρυσάφι τῆς κ. Πετρώφ.

Κα Μεμιδὼφ (περιπατεῖ ἔξω φρενῶν καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν διακόψῃ, χωρὶς νὰ τὸ κατορθόνῃ. Ἐπὶ τέλους βάζει τὰ χέρια της ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι καὶ σκύβει ἐπάνω του τὸ κεφάλι υης). Ἐπὶ τέλους αὐτὰ εἶναι ντροπή σου νὰ τὰ ἐπαναλαμβάνῃς ! Εἶναι ντροπή σου, ἀκοῦς. (Πέρνει τὸ φράκο του καὶ τὸ ἁπλόνει σὲ μιὰ πολυθρόνα.

Κώστας. (βγάζει τὸ γελέκι του καὶ τὸ πετᾷ ἐπάνω εἰς τὴν καρέκλα) Πῶς ντροπή, αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια.

Κα Μεμιδώφ. (Ἐνῷ πέρνει καὶ τὸ γελέκι καὶ τὸ διπλώνῃ). Σιώπησε. Πήγαινε. Μὲ σύγχισες πάλι. Καὶ εἶναι ἀργά. (Πέρνει τὸ ρολοϊ ἀπὸ τὴν τσέπη τοῦ ρολογιοῦ καὶ βλέπει τὴν ὥρα καὶ διευθύνεται ἔπειτα νὰ τὸ ἀφήσῃ εἰς τὸ τραπέζι. Ἐκεῖ παρατηρεῖ ἕνα δακτυλίδι, κρεμασμένο εἰς τὴν ἁλυσσίδα σὰν μπρελόκ. (Ἀνήσυχος) Τί εἶναι τοῦτο ;

(Ὁ Κώστας τρέχει νὰ τῆς τὸ πάρῃ, ἀλλ' ἐκείνῃ τὸ σφίγγει εἰς τὸ χέρι της.

Κώστας. Ἔστω ! δές το, μάθε το, ἀφοῦ ἔτσι θέλεις.

Κα Μεμιδώφ. (Πλησιάζει πρὸς τὸ φῶς, ἐξετάζει τὸ δακτυλίδι καὶ διαβάζει μὲ φωνὴν ποῦ τρέμει). «Μαρία Μύρτου 8 Ἰουλίου 1897. (Πέφτει μᾶλλον παρὰ κάθεται εἰς τὸν καναπέ. Ἄφωνος μὲ ἀγωνίαν εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὰς κινήσεις δείχνει τὸ δακτυλίδι εἰς τὸν υἱόν της καὶ ἐρωτᾷ). Τί εἶναι αὐτό;

Κώστας. στενοχωρημένος καὶ μὲ φωνὴν

ποῦ μόλις ἀκούεται: Τὸ δακτυλίδι τοῦ γάμου μου. Ὁ ἀρραβὼν τῆς γυναίκας μου!

Κα Μεμιδώφ. *(Ὡς τρελλὴ) τῆς γυναίκας σου! Τί εἶπες! τῆς γυναίκας σου! σου! Παντρεύθηκες λοιπόν. (ἀνασηκόνεται, πιάνει τὸ κεφάλι της μὲ τὰ δύω της χέρια, τριγυρίζει εἰς τὴν σκηνήν.) Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι. Πέ μου λοιπὸν ὅτι εἶναι ψέματα. Θεέ μου!θὰ τρελλαθῶ.*

Κώστας. *Μητέρα μου! σὲ παρακαλῶ, μὴν κάνεις ἔτσι.*

Κα Μεμιδώφ. *Ἐσύ, παιδί μου. Ἐσὺ ἡ ἐλπίδα μου. Ἐσὺ νὰ παντρευθῇς μὲ μιὰ γυναῖκα ποῦ δουλεύει γιὰ νὰ ζήσῃ. Καὶ σ'ἄρπαξε, σ' ἐξελόγιασε, σὲ τύφλωσε. Σ' ἔκαμε νὰ μὴ σκεφθῇς, νὰ μὴ συλλογισθῇς τίποτε. Οὔτε τὴ μάνα σου ἀκόμη. Ὦ παιδί μου! Κώστα μου! Τί συμφορά!*

Ὄχι συμφορά, μητέρα. Ἡ Μαρία εἶναι καλή, ἔξυπνη, ἀνεπτυγμένη, τελεία γυναῖκα. Εἶναι ἡ μόνη ποῦ μπορεῖ νὰ μὲ βοηθήσῃ εἰς τὴν ζωή, νὰ μὲ σώσῃ ἀπὸ τὴς κακές μου συνήθειες, νὰ μὲ κάμῃ ἄνθρωπο. Ὅταν τὴν γνωρίσῃς καλλίτερα, θὰ τὴν ἀγαπήσῃς καὶ σύ. Δὲν μοιάζει καθόλου μὲ τὴς ἄλλες γυναῖκες.

Κα Μεμιδὼφ *(πειραγμένη) Βέβαια ἡ ἄλλες δὲν εἶναι πολύξερες καὶ κοσμογυρισμένες 'σὰν κι' αὐτήν. Δὲν ξέρουν ν' ἁρπάζουν, νὰ μαγεύουν τοὺς ἄνδρες.*

Κώστας *(σηκόνεται δυσαρεστημένος) Μητέρα, μὴν ξεχνᾷς ὅτι τὴν ἀγαπῶ, ὅτι εἶναι γυναῖκα μου!*

Κα Μεμιδωφ. *Μὰ εἶναι τρομερὸν νὰ τὴν συγκρίνῃς μ' ἐμᾶς. Νὰ τὴν βρίσκῃς μάλιστα καὶ καλλίτερη. Αὐτὴν τὴν κλέφτρα τῆς εὐτυχίας μας.*

Κώστας *(ὠργισμένος καὶ σχεδὸν ἀπειλητικός). Φθάνει! Οὔτε λέξιν πλέον. Ἀκοῦς, μητέρα. Δὲν ἐπιτρέπω. Εἶμαι ἄντρας καὶ ἔκαμα ὅ,τι ἤθελα.*

Κα Μεμιδώφ. *Κι' ἐπρόκοψες. Ἄντρας! Ἀκοῦς ἐκεῖ.*

Κώστας. *Γιὰ ὅσα ἔκανα ὡς τώρα, εὕρισκες ὅτι ἤμουν ἄντρας κι' οἱ ἄντρες κάνουν ὅ,τι θελουν. Αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ ἀρχή σου;*

Καὶ δὲν μ' ἐνανάριζες μωρὸ καὶ μ' ἐμεγάλωσες νέο μὲ τὸ τραγοῦδι αὐτό.

Πόσες φορὲς μοῦ εἶπες: Γλέντιζε, παιδί μου, εἶσαι ἄνδρας. Μόνο πρόσεξε νὰ μὴ μπερδευθῇς πουθενά.

Κα Μεμιδὼφ *ἡσυχωτερα. Ὅ,τι σοῦ λεγα, στώλεγα γιὰ τὸ καλό σου. Κάθε μάνα τὸ καλὸ τοῦ παιδιοῦ της θέλει. Κι' ἂν μ' ἄκουες ὡς τὸ τέλος, δὲν θἄκανες τέτοια τρέλλα.*

Κώστας. *Ἀλλὰ θἄπερνα τὴν πρηγκιπέσσα σου μὲ τὰ πολλὰ χρήματα.*

Κα. Μεμιδὼφ. *Σήμερα τὰ χρήματα κάνουν τὸν ἄνθρωπο. Ἐσὺ βέβαια δὲν θ' ἀλλάξῃς τὸν κόσμο.*

Κώστας. *Ἐγώ! Καὶ εἰς τὶ εἶμαι ἄξιος ἐγω, ὅπως μὲ ἀναθρέψατε. Μήπως ἔχω δύναμι, χαρακτῆρα! Λὲν βλέπεις ποῦ ἐπροτίμησα νὰ παντρευφτῶ σὰν κλέφτης, νὰ πῶ εἰς τὴν γυναῖκα μου ψέματα ὅτι ἠθέλατε τὸ γάμο μας, παρὰ νὰ ἀψηφήσω τὴ γνώμη τοῦ κόσμου καὶ τὴ δική σου καὶ τοῦ πατέρα μου, ποῦ θέλατε νὰ μοῦ φορτωσετε τὴς ἀτιμίες δύω γενεῶν, δεμένες μέσα σένα χρυσὸ πουγκὶ καὶ χρυσωμένες μὲ ἑκατομμύρια.*

Κα Μεμιδὼφ *(ἐνῷ ὁ υἱός της μιλεῖ, κλαίει. Ἐπὶ τέλους οἱ λυγμοί της αὐξάνουν). Σώπα, σώπα. Ὅσο συλλογίζωμαι τὶ ἔκανες καὶ τὶ θὰ γίνωμε τωρα, μοὔρχεται τρέλλα. (Πετιέται ἀΐφνης καὶ κρατῇ τὸ στῆθος της). Θεέ μου! Δὲν μπορῶ. Πνίγομαι, πεθαίνω! (πίπτει σὰν λιποθυμισμένη)*

Κώστας *(τρομαγμένος) Θεέ μου! μητέρα μου. Ἠσύχασε. Πάω νὰ σοῦ φέρω νερό Νὰ φωνάξω κανένα!(τρέχει ἔξω).*

Κα Μεμιδὼφ *(σηκόνεται ἔξαφνα). Ὄχι! δὲν θὰ τῆς περάση Δυστυχία της! Τί τὴν περιμένει.*

(Αὐλαία)

(Ἡ Συνέχεια τοῦ ἔργου εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος)

ΤΟ ΜΑΡΑΜΜΕΝΟΝ ΚΡΙΝΟΝ

ΑΛΛ' ΑΜΕΣΩΣ συνῆλθε καὶ ἔγινε κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἔχω νὰ κάμω μὲ ἕνα πλάσμα ὑστερικόν, ἐσκέφθη. Ἐπῆρε τὴν καρέκλα του, ἐκάθισε καὶ σοβαρὸς τώρα μὲ τὸ συνειθισμένον του ὕφος ἤρχισε νὰ τῆς ὁμιλῇ γιὰ τὸν ὡραῖον καιρόν, γιὰ τὰ θαυμάσια κίτρινα τριαντάφυλλα τοῦ μικροῦ κήπου, γιὰ τὰ παιδάκια τῆς γειτονιᾶς, ποῦ εἶχαν πεταχθῇ εἰς εἰς τοὺς δρόμους καὶ ἔτρεχαν εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐφώναζαν καὶ ἐπηδοῦσαν 'σὰν δαιμονισμένα.

Νὰ τί σοῦ ἔλειψεν ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ γι' αὐτὸ ἔγεινες τόσον λεπτὴ καὶ εὐαίσθητη, τῆς εἶπεν. Οὔτε ἔπαιξες, οὔτε ἐπήδησες εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα, οὔτε ἔμεινες κοντὰ εἰς τὴν φύσιν, τὴν καλλιτέραν μας μητέρα. Θέλεις νὰ ζήσῃς τώρα τὴν ζωὴν αὐτήν, ἕως ὅτου δυναμώσῃς ἐντελῶς; Εἶναι τὸ καλλίτερον τονωτικὸν καὶ γιὰ τὸ σῶμα σου καὶ γιὰ τὴν ψυχή σου!

Πρέπει νὰ ἐργασθῶ, γιατρέ, εἶπεν ἡ κόρη, τῆς ὁποίας ὅλη ἡ χαρὰ καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς κατέπεσαν διὰ μιᾶς. Ἠσθάνετο καὶ πάλιν μ' ὅλα τὰ καλὰ λόγια τοῦ γιατροῦ, ὅτι εἶχεν ἀπατηθῇ, ὅτι εὑρίσκετο πάλιν μόνη εἰς τὸν κόσμον καὶ ἔρημη ἀπὸ κάθε μεγάλην συμπάθειαν καὶ ἀγάπην.

—Ναί,βέβαια,πρέπει νὰ ἐργασθῇς. Ἀλλ' αὐτὸ θὰ γίνῃ ὅταν θὰ εἶσαι ἐντελῶς καλὰ τόσον, ὥστε νὰ μπορῇς νὰ ἀντικρύζῃς τὴν ζωὴν μὲ θάρρος, χωρὶς νὰ σοῦ φαίνωνται τὰ μικρότερα πράγματα φοβεραὶ δυστυχίαι. Διὰ νὰ ξεκαρχίσῃς τὴν ζωὴν τοῦ σχολείου, πρέπει νὰ ξεχάσῃς πρῶτα ἐντελῶς ὅλες τὴς ἀθλιότητες τῶν περασμένων, καὶ ὅλην τὴν σκληρότητα τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων ποῦ σὲ ἔκαμαν νὰ ὑποφέρῃς.

—Ὅλα μὲ κάμνουν νὰ ὑποφέρω,εἶπεν ἡ Ἄννα καὶ ἔγεινε κατακόκκινη.

— Ὁ γιατρὸς ἐκοκκίνισε περισσότερον ἀπὸ ἐκείνην. Καὶ ἡ γεροντική του καρδιὰ ἄρχησε πάλιν νὰ κτυπᾷ δυνατὰ καὶ αἱ ὡραῖαι καὶ λογικαὶ ἀποφάσεις του νὰ κλονίζωνται. Εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀσθενικῆς σου καταστάσεως, εἶπε, νὰ νομίζῃς, ὅτι ὅλα σοῦ κάμνουν κακό. Βλέπεις, ὅτι ἡ ἀρρώστεια σου εὑρίσκεται μᾶλλον ἐδῶ καὶ τῆς ἄγγιξε ἐλαφρὰ τὸ μέτωπον, παρὰ ἐκεῖ ποῦ νομίζεις. Τὸ ἐκούρασες πολύ, παιδί μου, τὸ δυστυχισμένο τὸ κεφάλι σου καὶ γι' αὐτὸ ἔχασε τὴν ὑγείαν του καὶ τὴν δύναμιν νὰ βλέπῃ τὰ πράγματα ὅπως εἶναι. Καὶ νομίζεις πῶς εἶσαι μόνη σου εἰς τὸ ζήτημα αὐτό; Λάθος. Ὅλα τὰ κορίτσια καὶ ὅλοι οἱ νέοι τῆς ἡλικίας σου πάσχουν ἀπὸ τὰ φανταστατικὰ αὐτὰ κακά.

Ὁ γιατρὸς εὑρέθη πάλιν εἰς τὸ ἀγαπημένο του ζήτημα καὶ ἄρχισεν ἀμέσως τοὺς φοβερούς του φιλιππικοὺς κατὰ τῶν σχολείων. Μάλιστα, ἔλεγεν, ἡ ἀνθρωπότης ἐξαντλεῖται, αἱ φυλαὶ καταρρέουν, αἱ γενεαὶ χάνονται ἀπὸ τὸ κακὸν σύστημα τῆς ἀνατροφῆς. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες νομίζεις, ὅτι θὰ ἐγίνοντο ὅ,τι ἔγειναν, ἂν ἐβασανίζοντο εἰς τὰ παιδικά των χρόνια ὅπως ἡμεῖς. Τὰ παιδιὰ τότε ἐζοῦσαν εἰς τὴς παλαίστρες, ἐμάνθανναν νὰ ἀπαγγέλουν τὸν Ὅμηρον, ἐπερνοῦσαν τὴς ὧρες των εἰς ἄσματα καὶ παιγνίδια.

Ἡ γραμματικὴ ἦτο πρᾶγμα ἄγνωστον καθὼς καὶ τὰ βιβλία, τὰ βασανιστήρια αὐτὰ τῶν σημερινῶν παιδιῶν. Τὰ κορίτσια, ὡς σοβαρωτέραν των ἐνασχόλησιν ἐθεωροῦσαν τὸ κέντημα τοῦ πέπλου τῆς θεᾶς καὶ ἡ ζωή των ἡ ἄλλη ἐπερνοῦσε μὲ τραγούδια καὶ μὲ πηδήματα καὶ παιγνίδια.

Ἡ Ἄννα τὸν ἤκουε καὶ ἐχαμογελοῦσε. Δὲν ὑπῆρχαν τότε δασκάλες, γιατροί: ἠρώτησε μὲ δειλίαν.

— Δασκάλες! κολοκύθια! εἶπεν ὁ γιατρός. Ἡ γυναῖκες ἐπαντρεύουνταν μικρές, μικρές, ἔκαναν παιδιὰ καὶ ἐφρόντιζαν νὰ τὰ μεγαλόνουν. Τότε, βλέπεις, δὲν ἐχρειάζοντο προῖκες γιὰ νὰ παντρευθῇ ἕνα κορίτσι. Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἦσαν συνεπεῖς μὲ τὰς ἰδέας των. Ἡ γυναῖκες ἀδύνατα πλάσματα. Ἔτσι τὴς ἐνόμιζαν. Πολὺ καλά. Ὁ νόμος των τὰς ἐπροστάτευε καὶ ὁ γάμος των ἦτο κάτι τι ὑποχρεωτικὸν καὶ ἀπαραίτητον. Ἅμα τὸ κορίτσι ἐγίνετο δέκα πέντε χρόνων ὁ πατέρας συνενοεῖτο μὲ ἕνα φίλον ἢ καὶ συγγενῆ του ἀκόμη, ὁ ὁποῖος εἶχεν υἱὸν καὶ τοὺς ὑπάνδρευαν. Ἡ προῖκα τότε καὶ γιὰ τοὺς νέους καὶ γιὰ τὴς νέες ἦτον ἡ ὑγεία. Ἤσουν γερὸς καὶ δυνατός, ἤσουν καλὸς καὶ περιζήτητος γαμπρός. Ἤσουν ἀρρωστειάρης, μακρειά. Ἡ φυλή, βλέπεις. Τότε ὅλοι ἐφρόντιζαν γιὰ τὴ ράτσα, ὅπως φροντίζουν τώρα γιὰ τὰ ἄλογα. Οἱ ἄνθρωποι ἐνώνοντο γιὰ τὴν παραγωγὴν ἄλλων ἀνθρώπων καλλιτέρων ἀπὸ αὐτούς. Ὁ ἄνδρας ἀρρωστοῦσεν ἔξαφνα ἢ ἐπάθαινε καμμιὰ συμφορά. Εὐθὺς ἐκαλοῦσεν ἕνα ἔμμορφο παληκάρι ἀπὸ τοὺς φίλους καὶ τοὺς συγγενεῖς του γιὰ νὰ τοῦ κάμῃ ἕνα ἔμορφο καὶ γερὸ παιδί. Αὐτὸ ἦτο καθῆκον του καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ πρὸς τὴν πατρίδα του.Γι'αὐτὸ ἔγειναν καὶ ὁ ὡραιότερος τύπος τοῦ κόσμου. Ἀπέθενεν ὁ ἄνδρας νέος. Ἐπαρακαλοῦσε τὸν καλλίτερο φίλο του νὰ ὑπανδρευθῇ μὲ τὴν γυναῖκα του, τὴν ὁποίαν ἐπροίκιζε μὲ ὅ,τι εἶχεν. Νὰ πῶς ἐκαταλάβαιναν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι τὴν ζωήν. Δὲν τὰ ἐπήγαινε καλὰ ὁ ἄνδρας μὲ τὴν γυναῖκα, ποῦ ἔπερνεν. Εὕρισκεν ἕνα φίλον του ἢ ἕνα συγγενῆ του, ποῦ τοῦ ἐφαίνετο συμφωνότερος μὲ τὸν χαρακτῆρα τῆς γυναικός του καὶ τοὺς ὑπάνδρευε. Μήπως ὁ Περικλῆς ἅμα ἐρωτεύθηκε τὴν Ἀσπασίαν, δὲν ὑπάνδρευσε τὴν Τελεσίππη μὲ τὸν ἄρχοντα βασιλέα τῶν Ἀθηνῶν πρῶτα καὶ ἔπειτα ἐπῆρε τὴν ἀγαπημένην του;

Ἡ Ἄννα ἄκουε καὶ τῆς ἐφαίνετο 'σὰν νὰ ὠνειρεύετο. Τί ὡραῖα πράγματα εἴξερεν ὁ γιατρὸς καὶ τί καλὰ 'ποῦ τἄλεγε! Τί θαυμάσιος καὶ τί σοφὸς ἄνθρωπος! Ἤθελε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ ἂν οἱ ἄνθρωποι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἠγαπῶντο, πρὶν νὰ παντρευτοῦν, ἀλλὰ δὲν ἐτολμοῦσε. Ἂν ἄνθρωποι ἡλικιωμένοι ὑπανδρεύοντο μὲ νέες καὶ τί ἔκαμναν τὰ ὀρφανὰ κορίτσια, ποῦ δὲν εἶχαν κανένα νὰ φροντίσῃ γι' αὐτά. Ἀλλὰ τῆς ἔλειπε τὸ θάρρος.

Ὦ! τέλος πάντων! θὰ βγῇ τὸ βιβλίο μου,

εἶπεν ὁ γιατρὸς καὶ ἐπετάχθηκεν ἀπὸ τὴν θέσι του. Καὶ θὰ διαβασθῇ καὶ θὰ ἰδοῦν τί κακὸ κάνουν στὸν τόπον μας, στὴ φυλή μας ὅλοι αὐτοὶ οἱ δασκάλοι. Ἀλήθεια, πέ μου, δὲν ἔχεις καμμιὰ φωτογραφία σου! Θά τὴν βάλω εἰς τὸ βιβλίο μου! Πρέπει, εἶσαι τὸ ζωντανότερο μου παράδειγμα. Ἕνα τέτοιο ὡραῖο κορίτσι καὶ παρ' ὀλίγον νὰ ἐχάνετο, νὰ κατεσπαράσσετο ἀπὸ τὰ νύχια τῶν σταυρωτήδων αὐτῶν.

Ἡ Ἄννα ἔγεινε κόκκινη σὰν φωτιά, ὅταν ὁ γιατρὸς ὡμίλησε μὲ τόσον θαυμασμὸν γιὰ τὴν ἐμμορφιά της.

Ὡραία! Μέσα σὲ τόσες ἀσχημομούρες γεννᾶται ἀργὰ καὶ ποῦ καὶ μιὰ ἔμμορφη. Καὶ ἀντὶ νὰ καλλιεργήσουν καὶ νὰ προφυλάξουν ἀπὸ κάθε κακὸ τὸ ὡραῖο αὐτὸ λουλούδι γιὰ νὰ δώσῃ καλὸ καρπὸ καὶ καλὸ σπόρο, σοῦ τὸ ρίχνουν μέσα στοὺς βούρκους τῶν σχολειῶν καὶ τ' ἀφήνουν νὰ μαρανθῇ καὶ νὰ σβύσῃ. Καλὰ ποῦ τέλος πάντων ἐπροφθάσαμεν νὰ σὲ σώσωμεν. Ἀλλὰ μέσα σὲ μιὰ ποῦ σώζεται πόσες χάνονται. Λοιπόν, κορίτσι μου, τώρα πρέπει νὰ μὴ γυρίσωμεν πάλι στὸ κάτεργο αὐτὸ ποῦ λέγεται σχολεῖο. Διότι μέσα ἐκεῖ ὁ μαρασμὸς μᾶς περιμένει ἄφευκτα.

Μὰ πρέπει νὰ ἐργασθῶ, ἐπανέλαβεν ἡ Ἄννα. Ἂν δὲν ἐργασθῶ πῶς θὰ ζήσω.

—Βέβαια, βέβαια θὰ ἐργασθῇς. Ἀλλὰ ὄχι εἰς σχολεῖο. Θὰ σοῦ εὕρω κανένα καλὸ σπίτι, νὰ δίδῃς μάθημα εἰς ἕνα δυὼ παιδιά. Νὰ πηγαίνῃς περίπατο. . . .

Ὄχι, ὄχι. Δὲν θέλω σπίτι, εἶπεν ἡ Ἄννα καὶ ἐχλώμιανε καὶ γύρω εἰς τὰ μάτια της ἐσχηματίσθηκαν δύω κύκλοι μαῦροι.

Ὁ γιατρὸς ἐγύρισε καὶ τὴν εἶδε καὶ ἐννόησεν ἀμέσως τί συνέβαινε στὴν πτωχὴ καρδιὰ τῆς νέας. Ὤ! ναὶ! ὑπέφερεν εἰς τὸ σπίτι τῆς κ. Μοίρα πολύ, ἂν καὶ ἦταν σχετικῶς ἀπὸ τὰ καλλίτερα. Καὶ γιὰ νὰ τὴν βλέπῃ τόσο δυστυχισμένη τὴν ἐσυμπόνεσε καὶ ὁ Στέφας καὶ τὴν ἀγάπησε. Ἦτο τόσο φυσικὸ εἰς τὴν ἡλικία του, ἐσκέπτετο ὁ ἰατρός, ὁ ὁποῖος ἠσθάνετο πάλι τὴν καρδιά του νὰ λακταρᾷ 'σὰν ψάρι μέσα εἰς τὰ στήθη του. Ἦτο τόσον φυσικό!

Ἡ Ἄννα ἐπερίμενεν ὅτι ὁ γιατρὸς θὰ ἐθύμωνε διὰ τὴν ἄρνησίν της, ὅτι θὰ τὴν ἐθεωροῦσε ἀχάριστην, ἀλλὰ τὸ βλέμμα του τὸ καλό, τὸ συμπαθές, τὸ γεμάτο ἀγάπη τὴν καθησύχασε.

Ἔχεις δίκηο, τῆς εἶπεν ἔπειτα, 'σὰν νὰ ὡμιλοῦσε μὲ τὸν ἑαυτόν του. Δὲν πρέπει νὰ πᾷς οὔτε εἰς σπίτι, οὔτε εἰς σχολεῖο, οὔτε πουθενά. Πρέπει νὰ ἡσυχάσῃς καὶ ἐν τῷ μεταξύ...

Τί; ἠρώτησεν ἡ Ἄννα.

Θὰ σκεφθῶ. Τὸ καλλίτερον ἀπὸ ὅλα θὰ ἦταν ἕνας καλὸς γάμος.

Ἡ Ἄννα ἐκοκκίνισεν, ἐχαμήλωσε τὰ μάτια της καὶ δὲν εἶπε λέξιν. Ἔπειτα ἐσκέφθη ὅτι ἡ σιωπή της μποροῦσε νὰ παρεξηγηθῇ καὶ ἀπήντησε: Ὤ! γάμος! γιὰ μένα! Δὲν θὰ πανδρευθῶ ποτέ.

Ὁ γιατρὸς ἐσηκώθη. Δὲν θὰ πανδρευθῇς ποτέ! Ἂς ἤμουν εἴκοσι χρόνια πεζὸ νέος καὶ θἄβλεπες.

Εἶσθε καλλίτερος ἀπὸ ὅλους τοὺς νέους ποῦ γνωρίζω, εἶπεν ἡ Ἄννα. Καὶ μὲ τὰ μάτια γεμάτα δάκρυα ἅρπαξε τὸ χέρι τοῦ γιατροῦ καὶ τὸ ἐφιλοῦσε. Δὲν ἔχω παρά σᾶς εἰς τὸν κόσμο. Ἄλλοτε μοῦ εἴχετε εἰπεῖ νὰ ἔλθω εἰς τὸ σπίτι σας, γιὰ νὰ σᾶς διαβάζω τὰς ἐφημερίδας καὶ νὰ περιποιοῦμαι τὰ ἄνθη σας. Πάρετέ με, εἶπε καὶ ἐξέσπασεν εἰς δάκρυα.

Κ. Παρρὲν

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΗΜΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΥ

ΣΟΦΙΑΣ ΚΟΒΑΛΕΦΣΚΗ

ΣΟΦΙΑ ἦτο περίπου ἑπτὰ ἐτῶν, ὅταν ἡ οἰκογένειά της ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς Πετρούπολιν διὰ τὸν χειμῶνα.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐβασίλευεν εἰς τὴν Πετρούπολιν ζωηροτάτη κίνησις μεταξὺ τῶν νέων, ἰδία τῆς τάξεως τῶν ἀνεπτυγμένων. Σκοπός των ἦτο ἡ ἐλευθερία τῆς χώρας των καὶ ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ρωσσικοῦ λαοῦ. Τὸ ζήτημα ἦτο καθαρῶς ἐκπολιτιστικὸν καὶ προοδευτικόν, χωρὶς οὔτε ὁ μηδενισμός, οὔτε ἡ πολιτικὴ νὰ ἔχῃ καμμίαν σχέσιν μὲ αὐτό. Τοιαύτη δὲ ἦτο ἡ δίψα καὶ ὁ πόθος τῆς μαθήσεως, ὥστε ἀνὰ ἑκατοντάδας τὰ νέα κορίτσια τῶν ἀριστοκρατικωτέρων οἰκογενειῶν ἐξεπατρίζοντο, διὰ νὰ σπουδάζουν εἰς τὰ ξένα τῆς Εὐρώπης Πανεπιστήμια.

Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ γονεῖς ἐν γένει ἀντετάσσοντο εἰς τὴν ἐπιθυμίαν αὐτὴν τῶν κοριτσιῶν των, αὐτὰ κατέφευγαν εἰς μίαν τακτικὴν ἐντελῶς πρωτότυπον καὶ πολὺ χαρακτηριστικὴν τῆς ἐποχῆς. Διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν κηδεμονίαν τῶν οἰκογενειῶν των ἔκαμναν γάμους τυπικοὺς μὲ νέους, οἱ ὁποῖοι συνεμερίζοντο τὰς ἰδέας των.

Πολλαὶ φοιτήτριαι τῆς Ζυρίχης εἶχαν ὑπανδρευθῆ ὑπὸ τοὺς ὅρους αὐτούς, καὶ ἀφοῦ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὰς οἰκογενείας των καὶ ἐτακτοποίουν τὴν ἐγγραφὴν καὶ φοίτησιν των εἰς τὰ διάφορα Πανεπιστή-

μια, ἀπεχωρίζοντο ἀπὸ τοὺς προσωρινοὺς συζύγους των, καὶ ἔμεναν ὁ καθεὶς ἐλεύθερος ὅπως καὶ πρίν.

Οἱ γάμοι αὐτοὶ ἕνεκα τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον ἐπεδίωκαν, ἀπέκτησαν τὸν εἰλικρινῆ θαυμασμὸν ὅλων καὶ ἰδίᾳ τῆς Σοφίας καὶ τῆς ἀδελφῆς της, εἰς τὰς ὁποίας ἐφαίνοντο πολὺ ἰδανικώτεροι ἀπὸ τοὺς ἐξ ἔρωτος γάμους, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιδιώκεται ἡ ἐγωιστικὴ ἱκανοποίησις. Διὰ τὴν νεότητα ἐκείνην τὴν ἰδεωδῶς ἰδεώδη, ἡ ἀτομικὴ εὐτυχία ἤρχετο κατὰ δεύτερον λόγον. Ἡ μελέτη, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ πνεύματος, ἡ πάλη καὶ ἡ νίκη κατὰ τῶν ὀπισθοδρομικῶν καὶ ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς ἀγαπημένης πατρίδος, ἰδοὺ τὸ ὄνειρον τῶν κοριτσιῶν, τὰ ὁποῖα οἱ γονεῖς των ἀνέτρεφαν καὶ προώριζαν διὰ τὴν εὔκολον καὶ ματαίαν ζωὴν τοῦ κόσμου.

«Ὤ! τί ὡραῖα χρόνια τότε! ἔλεγεν ἐνίοτε ἡ Σοφία, ὁμιλοῦσα διὰ τὰ πρῶτα τῆς νεότητός της ἔτη. Μὲ τὰ κεφάλια μας γεμισμένα ἀπὸ τὰς νέας ἰδέας εἴχαμεν τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ ὅροι τῆς κοινωνικῆς ζωῆς θὰ μεταβάλλοντο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν. Τὰ ὄνειρά μας διὰ τὴν γενικὴν ἐλευθερίαν καὶ διὰ τὸν πολιτισμὸν ὅλων τῶν τάξεων μᾶς ἐφαίνοντο σχεδὸν πραγματοποιούμενα. Καὶ εἴμεθα ὅλοι νέκι καὶ νέαι ἀδελφωμένοι, ἀφοσιωμένοι εἰς τὸ ἰδεῶδες αὐτό. Ὁσάκις συναντώμεθα εἰς αἰθούσας καὶ συγκεντρώσεις κοσμικὰς μετὰ προσώπων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων δὲν ἐτολμούσαμεν, οὔτε νὰ ἀνοίξωμεν τὸ στόμα, εἴμεθα τόσον εὐτυχεῖς, ὅταν ἀνταλλάσσαμεν ἕνα βλέμμα συνενοήσεως, μὲ τοὺς νέους μὲ τοὺς ὁποίους μᾶς συνέδεεν ἀμέσως ὁ κοινὸς σκοπὸς καὶ αἱ κοιναὶ ἐλπίδες διὰ τὸ μέλλον».

Ἀπὸ τὰ μικρά της χρόνια, ἐπέδειξεν ἔκτακτον ἀγάπην διὰ τὰ γράμματα καὶ μοναδικὴν ἰδιοφυΐαν διὰ τὰ μαθηματικά. Ἡ ταχεῖα καὶ ἰσχυρὰ ἀντίληψίς της καὶ αἱ πρωτότυποι ἰδέαι της καὶ ἡ ἀγάπη της πρὸς τὴν ἐργασίαν, τῆς ἐξησφάλιζαν λαμπρὸν ἐπιστημονικὸν μέλλον. Ἀλλ' ὁ πατέρας της, ὅταν ἀντελήφθη τὴν σοβαρὰν ἐπίδοσιν τῆς κόρης του εἰς ἐπιστημονικὰς σπουδάς, ἐτρόμαξε καὶ ἔσπευσε νὰ ἀπαγορεύσῃ εἰς αὐτὴν πᾶσαν σοβαρὰν ἐργασίαν διὰ τὸ μέλλον. Ἡ κόρη εὐγενοῦς ὡς ἐγώ, εἶπεν ὁ στρατηγὸς δὲν θὰ γίνῃ ποτὲ τυχοδιώκτρια.

Εἰς τοὺς ἀριστοκρατικοὺς λοιπὸν αὐτοὺς κύκλους εἶχαν ἀναπτυχθῆ μεταξὺ γονέων καὶ παιδιῶν δύω ἀντίθετα προγράμματα ζωῆς καὶ δύω ἰδεώδη ἐντελῶς διάφορα. Τὰ παιδιὰ ἔξυπνα, ἀνεπτυγμένα, μὲ χαρακτῆρας δυνατοὺς ἐζητοῦσαν τὸν δρόμον των καὶ τὸ μέλλον των εἰς τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀληθείας. Οἱ γονεῖς τίμιοι, εἰλικρινεῖς, συνεπεῖς πρὸς τὰς ἀρχάς των καὶ πρὸς τὴν παράδοσιν ἐγίνοντο δεσποτικοὶ καὶ ἠννόουν νὰ ἐμποδίσουν μὲ κάθε τρόπον τὴν ὑποτιθεμένην ἐκτροχίασιν τῶν παιδιῶν των.

Ἡ Σοφία καὶ ἡ ἀδελφή της εὑρέθησαν λοιπὸν ὅπως καὶ τόσαι ἄλλαι φίλαι των εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ συνάψουν πλατωνικοὺς γάμους. Χωρὶς νὰ χάσουν καιρὸν ἐξέλεξαν μεταξὺ τῶν σπουδαστῶν τὸν σωτῆρα των, ὁ ὁποῖος θὰ τὰς ἐλευθέρωνεν ἀπὸ τὴν πατρικὴν τυραννίαν. Ἦτο νεώτατος, ἐσπούδαζε φυσικὴν ἱστορίαν καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ τελειοποιήσῃ τὰς σπουδάς του εἰς τὴν Γερμανίαν.

Ἡ μεγάλη ἀδελφὴ τῆς Σοφίας, κόρη εἴκοσι τριῶν ἐτῶν ἐγνώρισε τὸν νέον τυχαίως εἰς ἕνα φιλικόν των σπῖτι καὶ τοῦ ἔκαμεν ἀμέσως τὴν περὶ γάμου πρότασιν. Ἐκεῖνος ἐδέχθη ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ νυμφευθῇ τὴν Σοφίαν, ἡ ὁποία ἦτο μόλις δέκα ἑπτὰ ἐτῶν. Ἡ πρότασις τοῦ γάμου ἔγεινε πρὸς τὸν στρατηγόν, ὁ ὁποῖος ἠρνήθη τὴν συγκατάθεσίν του καὶ ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ ἀμέσως διὰ τὰ κτήματά του μὲ τὴν οἰκογένειάν του. Τότε ἡ δειλὴ Σόνια ἔλαβε μίαν ἀπεγνωσμένην ἀπόφασιν. Τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεώς των ὁ στρατηγὸς εἶχε προσκαλέσει εἰς γεῦμα μερικοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους του. Ὀλίγον πρὸ τῆς ἀφίξεως τῶν προσκεκλημένων, ἡ Σόνια ἔφυγεν ἀπὸ τὴν θύραν τῆς ὑπηρεσίας κρυφὰ καὶ ἐπῆγε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Κοβαλέφσκη.

Ὅταν οἱ προσκεκλημένοι συνηθροίσθησαν εἰς τὴν τραπεζαρίαν, ὁ στρατηγὸς ἐζήτησε τὴν θυγατέρα του. Ἡ ἀδελφή της, τρέμουσα, τοῦ ἀνήγγειλεν ὅτι ἐξῆλθε καὶ ἀφῆκεν ἕνα γράμμα διὰ τὸν πατέρα της. Ὁ στρατηγὸς ἀνέγνωσε τὰ ὀλίγα λόγια, μὲ τὰ ὁποῖα ἡ κόρη του τοῦ ἀνήγγελλεν, ὅτι μεταβαίνει εἰς τοῦ Κοβαλέφσκη, καὶ ἔμεινε κατάπληκτος. «Συγχώρησέ με πατέρα μου, ἔγραφε. Εὑρίσκομαι εἰς τοῦ Βαλδεμέρ, καὶ σὲ ἱκετεύω νὰ μὴν ἀντιταχθῇς πλέον εἰς τὸν γάμον μας»

Ὁ στρατηγὸς κάτωχρος ἐζήτησε συγγνώμην ἀπὸ τοὺς προσκεκλημένους του καὶ ἐξῆλθε. Μετὰ δέκα λεπτὰ ἡ Σόνια καὶ ὁ Κοβαλέφσκη ἤκουσαν βήματα ἄγρια εἰς τὴς σκάλες. Ἡ θύρα ἤνοιξεν ἀποτόμως καὶ ὁ στρατηγὸς ἐφάνη πρὸ τῆς φοβισμένης θυγατρός του. Κατὰ διαταγήν του οἱ δύω νέοι τὸν ἠκολούθησαν.

Τὸ γεῦμα εὑρίσκετο περὶ τὸ τέλος του, ὅταν ὁ στρατηγὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν τραπεζαρίαν, συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς δύο νέους. Ἐπιτρέψατε, εἶπεν εἰς τοὺς προσκεκλημένους του νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸν μνηστῆρα τῆς θυγατρός μου.

Ἄννα Λέφλερ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

Αὐτὸ εἶνε τὸ ἱερὸ πανὶ τὸ γαλανὸ καὶ τ' ἄσπρο
Κομμάτι ἀπ' ἀνοιξιάτικο καὶ ξάστερο οὐρανό,
Ποῦ εἶνε λευκὸ σὰν τὸν ἀφρὸ τοῦ κύματος ποῦ ἀνθίζει
Σὲ περιγιάλι ὁλώμορφο, σὲ πέλαο μακρυνό.
Αὐτὸ εἶνε τὸ ἱερὸ πανί, ποῦ ὅταν περνάει μπροστά μας
Ὑγραίνονται τὰ βλέφαρα καὶ σπαρταράει ἡ καρδιά μας!

Δὲν εἶνε ἡ αὔρα ποῦ ἔρχεται γλυκὰ νὰν τὸ χαϊδέψῃ,
Δὲν τ' ἀνεμίζει πρόσχαρα ἡ αὔρα ἡ σιγανή,
Εἶναι μιὰ ἀθάνατη πνοή, ποῦ ὁρμάει νὰ ζωντανέψῃ
Μὲ ἀνατριχίλα ἀνέκφραστη τὸ δίχρωμο πανί.
Τὸ πῆρε κάποια μάγισσα καὶ τῶκαμε χλαμύδα
Καὶ ζῇ σ' αὐτὸ καὶ πάλλεται ὁλόκληρη ἡ Πατρίδα.

Εἶνε ἡ Σημαία! Τὴ βλόγησαν παππάδες μ' ἄσπρα γένεια
Μὲ στῆς σκλαβιᾶς τὸ τρίσβαθο κι' ἀπόκρυφο σχολειό,
Ἐκλάψαν μάτια καὶ καρδιὲς ἐπάνω της, καὶ ἡ κόρες
Τῆς νύχτες τὴν ὑφαίνανε κρυφὰ στὸν ἀργαλειό.
Σὰν Βόρειο Σέλας ἄστραψε στὴν Λαύρα μιὰν ἡμέρα
Κι' ἀπλώθηκε ὡς τὸν ἕβδομο οὐρανὸ κι' ἀκόμα πέρα!

Τὴν πῆραν τῶν παλληκσριῶν τὰ μπρούτζινα τὰ χέρια
Καὶ μέσα στὰ ποῦ ἐλάμπανε καμπυλωτὰ σπαθιά,
Νικήτρα τὴν περάσανε μὲς στὴν ὁρμὴ τῆς μάχης
Σὲ κορφοβούνια ἀπάτητα, στὰ δάση τὰ βαθειά.
Καὶ Ἐκείνη πάντοτε ψηλά, πάντα ἱλαρὴ κι' ὡροία
Χαιρόταν τὴ δόξα της περήφανη ἡ Σημαία.

Τὴν πῆγαν κι' ἐκαθρέφτισε τὴ θεϊκὴ ὠμορφιά της.
Στοῦ Αἰγαίου τὰ πλάτη τ' ἄμετρα, στῆς Πύλου τὰ νερά,
Τροπαιοφόρα ἐφάνηκε στὰ Ψαριανὰ κατάρτια
Ποῦ οἱ γλάροι τὴ χαϊδεύανε μὲ τ' ἀνοιχτὰ φτερά,
Κι' ὅταν μιὰ μέρα ἐστάθηκε μὲς στοῦ Ἀναπλιοῦ τὰ κάστρα
Τὴν εἶδαν κι' ἀνατρίχιασαν τ' ἄστρα, τὰ αἰώνια τ' ἄστρα!...

Σημαία! Στὸ μαῦρον ὄλεθρο ποῦ ἐσκόρπισε μιὰ νύχτα
Μὲ φλόγες οὐρανόφθαστες ψηλὰ ὁ Πυροπλητὴς
Στὰ πλινεμένα του ἄρμενα σ' ἀνέβασε, νὰ γίνῃς
Ἑνὸς θριάμβου ἀνήκουστου ἐσὺ ὁ διαλαλητής.
Καὶ τ' ἀγριεμένα κύματα τριγύρω ἐνῷ ἐβογγοῦσαν
Θαρροῦσες κι' ἤσανε ψαλμοὶ ποῦ σὲ δοξολογοῦσαν...

Ποιὰ λύρα ἔχει τὴ δύναμι γιὰ νὰ σὲ ψάλλῃ ἐπάξια;
Εἶσαι τῆς Νέας Ἑλλάδος μας ἡ ἅγια εἰκόνα Ἐσύ,
Εἶσαι ἡ λαχτάρα ποῦ λυγάει τὰ γόνατα τῶν σκλάβων,
Εἶσαι τοῦ Γένους τ' ὅραμα, Σημαία μας χρυσῆ,
Ποῦ ὅταν τὰ μάτια ἐπάνω σου μὲ ἀγάπη τὰ καρφώνει
Θαρρεῖ καὶ κάποιο οὐράνιο φῶς πῶς σὲ περικυκλώνει.

Χαῖρε, γαλάζια καὶ ἱερὴ καὶ τιμημένη, ὦ χαῖρε!..
Ὁ γέρω Θρῦλος πάντοτε τὸ λέει στὴ σκλάβα γῆ:
Θάρθῃ μιὰ μέρα ὁ Ἄγγελος καὶ στὴ ρομφαία ἐπάνω
Θὰ σὲ κρατῇ φωτόλουστη καὶ θὰ μᾶς ὁδηγῇ,
Στὴν Πόλη τῶν ὀνείρων μας ποῦ αἰῶνες σὲ προσμένει
Νὰ κυματίσῃς μιὰ αὐγὴ ἀτρόμητα ἁπλωμένη!...

(Ἀπὸ τὰς «Ἀθήνας»)

ΘΡΑΣ. ΖΩΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ

Τὸ Κόκκινο Ποκάμισο. Ἕνα ἔργον ἐμπνευσμένον, μὲ δραματικὴν δύναμιν καὶ μὲ ἀξίαν μεγάλην φιλολογικήν. Τὸ δρᾶμα ἀρχίζει ἀπὸ τὴν πρώτην λέξιν τῆς α' πράξεως καὶ τελειώνει εἰς τὴν τελευταίαν τῆς τρίτης. Ὁ θεατὴς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους δὲν ἀναπνέει, ἀλλ' ἀγωνιᾷ κυριολεκτικῶς.

Νομίζω ὅτι ἀπὸ τὸ δρᾶμα αὐτὸ μποροῦσαν νὰ βγοῦν δυὼ τρία κοινὰ δράματα τόσον πλημμυροῦν μέσα του αἱ δραματικαὶ σκηνὰὶ καὶ αἱ πρωτότυποι ἰδέαι καὶ αἱ ἄλλαι σκηνικαὶ ὡραιότητες.

Ὁ λαὸς μὲ τὰ πάθη καὶ τὰ μίση καὶ τὴς χαρὲς καὶ τὰς συνηθείας του περνᾷ ἀπὸ τὴν σκηνὴν ὁλοζώντανος, μὲ τὴν ψυχήν του ἀνοικτὴν, ὥστε νὰ τὸν αἰσθάνεται κανεὶς κατὰ βάθος ἀληθινόν, ἀκόμη καὶ ὅσοι δὲν ἔχουν κἀν ἰδέαν τῆς λαϊκῆς ψυχῆς. Ἐλέχθη καὶ ἐγράφη ὅτι ὁ κ. Μελᾶς ἐμελέτησε πολὺ τὴν λαϊκὴν ζωήν. Νομίζω ὅτι τὸ ἔργον του δὲν ἀπορρέει ἀπὸ μελέτην, ἀλλ' ἁπλῶς ἀπὸ ἔμπνευσιν, ἀπὸ ἔνστικτον ἀντίληψιν, ἀπὸ τὸ κάτι τι ἐκεῖνο τὸ μεγάλο καὶ δυνατὸ ποῦ κατορθόνει εἰς τὸν κόσμον ἡ διπλῆ λεγομένη ὅρασις.

Ὁ νέος ποιητὴς βλέπει τὸν λαὸν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ γραφεῖον του, μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον οἱ διάφοροι μάγοι βλέπουν ἢ ἔβλεπαν ἄλλοτε τί ἐγίνετο εἰς τὴν ψυχὴν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους δὲν εἶχαν ἰδεῖ ποτέ των. Καὶ δι' αὐτὸ τὸ βλέπει τόσον καλά. καὶ τὸν ἀποδίδει εἰς πινελιὲς καὶ εἰς χρῶμα καὶ εἰς ζωὴν ποῦ θὰ ἔκανε τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον νὰ σπάσῃ τὰ πινέλα του καὶ τὸν Σαίκσπηρ νὰ τὸν ὀνομάσῃ διάδοχόν του. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι καὶ ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ αὐτοὺς ἔγραψαν τὰ ἀριστουργήματά των ἄνδρες ὥριμοι, ἐνῷ αὐτὸς ἤρχισε νεώτατος, χωρὶς νὰ εἰξεύρῃ κανεὶς ποῦ θὰ φθάσῃ. Βεβαίως μέσα εἰς τὸ ἔργον του ὑπάρχουν ἐνίοτε πράγματα, τὰ ὁποῖα διὰ τὸν θεατὴν ἠμποροῦν νὰ θεωροῦνται περιττά, καὶ τὰ ὁποῖα ἴσως ἠμποροῦσαν νὰ λείπουν. Ἀλλὰ μήπως εἰς τὰ δράματα καὶ τὰς τραγῳδίας τῶν μεγαλοφυεστέρων τοῦ κόσμου συγγραφέων, δὲν ὑπάρχουν πράγμπτα περιτὰ μὲν διὰ τοὺς θεατρῶας καὶ τοὺς θεατάς, ἀπαραίτητα ὅμως διὰ τὴν ποιητικὴν ἀντίληψιν τοῦ συγγραφέως. Μήπως ὁ Φάουστ τοῦ Γκαῖτε, δὲν κατακερματίζεται πρὶν νὰ ἀναβιβασθῇ εἰς τὴν σκηνήν;

Καὶ τώρα πῶς ἐπαίχθη τὸ ἔργον. Πολύ, πολὺ καλά. Ἡ Κυβέλη ἔκαμε θαύματα, διότι τὸ μέρος της ἦτο πολὺ δύσκολον. Ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀγωνιᾷ καὶ πονεῖ καὶ ἀπελπίζεται. Ὁ κ Παπαγεωργίου τὸ ἴδιο. Καὶ ἔπαιξε καλλίτερα ἀπὸ πάντοτε. Ἡ γρηᾶ τελεία καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς ταβέρνας ἀληθέστατοι.

Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ πέρυσι μὲ τὸν Γυιὸ τοῦ Ἴσκιου. Οἱ ἠθοποιοὶ ὅλοι ἔπαιξαν εἰς τὴν ἐντέλειαν. Εἶναι ὁ ποιητής. ὁ ὁποῖος ἐμπνέει καὶ τοὺς ἠθοποιούς. Εἶναι ἡ δύναμις τῶν ρόλων, ποῦ τοὺς δυναμόνει εἰς τὴν ὑπόκρισιν καὶ τοὺς κάνει ἀληθινούς.

Μὲ τὸ κλείσιμον τῆς θεατρικῆς περιόδου τῶν Ἀθηνῶν — διότι αἱ Ἀθῆναι χωρὶς νὰ εἶναι ville d'eau, ἔχουν θέατρον μόνον τὸ καλοκαῖρι — ἐωρτάσθησαν καὶ αἱ εὐεργετικαὶ ὅλων.

Φυσικὰ τῆς δος Μαρίκας Κοτοπούλη ὑπῆρξεν. ἀληθινὸν πανηγύρι ἀπὸ τὰ ὀλίγα καὶ πρωτοφανῆ διὰ τὰς Ἀθήνας. Μὲ τὰ τρία φιλιὰ τοῦ κ. Χρηστομάνου, τὸν δυσκολώτερον ρόλον ἐξ ὅσων ἐγράφησαν ἕως τώρα διὰ τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ συμπαθὴς καλλιτέχνις ἔβαλεν ὅλην της τὴν πολύμορφον καὶ πολύτροπον ψυχήν, ἡ ἐπιτυχία δὲν ἠμποροῦσε παρὰ νὰ εἶναι ἀνάλογος καὶ πρὸς τὸ ἔργον καὶ πρὸς τὴν ἑορτάζουσαν ἠθοποιόν.

ΚΥΒΕΛΗ—ΦΩΤΕΙΝΗ ΣΑΝΤΡΗ

Τὸ θέατρον ἀσφυκτικῶς γεμάτο ἀπὸ τὸν ἐκλεκτότερον κόσμον τῶν Ἀθηνῶν, τὰ ἄνθη, ὅσα ἄνθη ὑπῆρχαν εἰς τὰς Ἀθήνας, τὰ πολύτιμα δῶρα, ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ πλήθους. τὰ χειροκροτήματα, σωστὸν πανδαιμόνιον χαρᾶς καὶ ἐξωφρενικῆς ζωηρότητος, ἔδωκαν εἰς τὴν βραδειὰν ἐκείνην μίαν τελείαν καὶ πιστὴν εἰκόνα τῆς ἐκτιμήσεως τῆς χαϊδεμένης καλλιτέχνιδος ἀπὸ τὸ κοινὸν τῶν Ἀθηνῶν.

Εἰς τὴν τιμητικὴν τοῦ Σαγιὼρ ἐπανελήφθησαν σχεδὸν αἱ αὐταὶ ἐκδηλώσεις συμπαθείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Εἰς τὸν Μπρισαντώ, ὁ Σαγιὼρ ἀναδεικνύεται καλλιτέχνης πρώτης δυνάμεως, ὁ ὁποῖος θὰ ἠμποροῦσε νὰ διακριθῇ εἰς τὰ μεγαλήτερα θέατρα τοῦ κόσμου. Αὐτὸς ὁ ὁποῖος μόνον γέλοια καὶ εὐθυμίαν σκορπίζει γύρω του τόσον εὐγενικὰ καὶ τέλεια, ἠμπορεῖ νὰ συγκλονίσῃ καὶ ψυχὰς μὲ τὴν τελείαν δραματικὴν ὑπόκρισίν του.

Δι' αὐτὸ καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄνθη ποῦ μετέβαλαν τὴν σκηνὴν εἰς ἕνα θαυμάσιον ἀνθοκήπιον καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ

ὡραῖα καὶ πολύτιμα δῶρα ὅπου τοῦ προσεφέρθησαν, τὸ στεφάνι τὸ φωτεινὸν μὲ τὸ ὁποῖον οἱ συνάδελφοί του τὸν ἐστεφάνωσαν, ἦτο τὸ ἐπιτυχέστερον καὶ τὸ μᾶλλον ἀνταποκρινόμενον εἰς τὴν περίστασιν.

Ἡ κ. Νίκα ἐώρτασεν ἐπίσης τὴν τιμητικήν της μὲ πολὺν ἐνθουσιασμὸν καὶ ἄνθη καὶ χειροκροτήματα. Ὡς ματμαζὲλ Nitouche κατώρθωσε βεβαίως ἕνα μεγάλο κατόρθωμα, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει ὅτι ἔχει γεννηθῆ διὰ τὸ θέατρον καὶ ὅτι ἡ θεατρικὴ τέχνη ὑπὸ κάθε ἐξωτερίκευσίν της δὲν ἔχει δι' αὐτὴν κανένα μυστικόν. Ἔγεινε μουσικὸς ἀπὸ τὴν μίαν ἡμέραν ὡς τὴν ἄλλην, ὅπως ὅλοι οἱ συνάδελφοί της, οἱ ὁποῖοι ἄνοιξαν ἕνα νέον δρόμον διὰ τὴν ἑλληνικὴν σκηνήν.

Ἡ κίνησις τῶν τιμητικῶν ζωηροτάτη ἐπεξετάθη εἰς ὅλα τὰ θέατρα καὶ εἰς ὅλους τοὺς καλοὺς ἠθοποιούς, οἱ ὁποῖοι τόσον κοπιάζουν διὰ νὰ ἀναβιβάζουν κάθε ἑβδομάδα καὶ ἀπὸ ἕνα ἢ δύω νέα ἔργα καὶ οἱ ὁποῖοι κατορθώνουν τὸ ἀληθινὸν θαῦμα νὰ παρουσιάζωνται εὐπρόσωποι εἰς ὅλα.

ΦΩΤΕΙΝΗ—ΚΥΒΕΛΗ

Φίλη κυρία Παρρέν,

Σᾶς εὐχαριστῶ θερμῶς διὰ τὰ καλὰ λόγια, τὰ ὁποῖα ἐγράψατε διὰ τὴν «Φωτεινὴν Σάντρη». Ἐπειδὴ ὅμως εἰς τὴν ὡραίαν κριτικήν σας ὑπάρχει μία *ἱστορικὴ* ἀνακρίβεια, ἡ ὁποία, νομίζω, ὑποβιβάζει πολὺ καὶ τὸ ἔργον καὶ τὴν ὑπόκρισιν, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ τὴν διορθώσω.

Δὲν ἐψυχολόγησα, ὡς γράφετε, τὴν πρωταγωνίστριάν μου. Ἀπεναντίας ἡ πρωταγωνίστριά μου ἐψυχολόγησε τὴν ἡρωΐδα μου. Τὸν «Κόκκινον Βράχον», τὸ μυθιστόρημα ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξήχθη τὸ δρᾶμα, ἔγραψα πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, *χωρὶς διόλου νὰ ἔχω ὑπ' ὄψει μου Κυβέλην*. Ἡ Κυβέλη ἀνέγνωσε τότε εἰς τὰ «Παναθήναια» τὴν τραγικὴν ἱστορίαν τῆς Φωτεινῆς Σάντρη τῆς ἤρεσε, καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ τὴν διασκευάσω εἰς δρᾶμα. Τὸ ἔκαμα, διατηρήσας κατὰ τὴν διασκευὴν ταύτην ὅλην τὴν οὐσίαν τοῦ μυθιστορήματος, τὴν ὑπόθεσιν, τοὺς χαρακτῆρας, τοὺς διαλόγους, ἀκόμη καὶ τὰς περιγραφάς. Ὅσα δὲν ἐχωροῦσαν εἰς τὸ δρᾶμα, ἀφηρέθησαν. Δὲν προσετέθη ὅμως τίποτε, καὶ τίποτε δὲν μετεβλήθη οὐσιωδῶς. Ἑπομένως ἡ ἡρωὶς ἔμεινεν ὁποία ἐπλάσθη ἐξ ἀρχῆς, καὶ ὡς μορφὴ καὶ ὡς ἰδέα, αὐτούσιος.

Αὐτὸ εἶνε τὸ ἀκριβὲς *ἱστορικόν*. Δὲν εἶμαι ἀπὸ ἐκείνους ποὺ γράφουν *ἐπίτηδες* Ἂν ἔκαμνα ἔν ἔργον μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τὸ παίξῃ μία ἠθοποιός, νομίζω ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ δὲν θὰ εἶχε καμμίαν ἀξίαν. Καὶ ἂν ἡ Κυβέλη ἀνεδεικνύετο «μεγάλη» παίζουσα ἕνα ρόλον γραμμένον ἀποκλειστικῶς δι' αὐτήν, ἡ Κυβέλη δὲν θὰ ἦτο μεγάλη. Τὸ ὅτι ἐδημιούργησα μίαν ἡρωΐδα, μὴ ἔχων ὑπ' ὄψει μου ἠθοποιόν, τότε μάλιστα ποὺ τὸ ἔκαμα, δὲν εἶχα ὑπ' ὄψει μου οὔτε.. δρᾶμα! — τοῦτο σώζει τὴν φιλολογικότητα τοῦ ἔργου μου. Τὸ ὅτι δὲ ἡ Κυβέλη ἐδημιούργησεν ἕνα ρόλον, ψυχολογήσασα καὶ ἐνσαρκώσασα ἡρωΐδα, ἡ ὁποία δὲν ἐκόπη ἐκ τῶν προτέρων *εἰς ταχυάρια της*, τοῦτο σώζει τὴν δημιουργικότητα καὶ τὴν τέχνην τῆς ἠθοποιοῦ.

Εἶνε πλάνη νὰ νομίζωμεν ὅτι ἡ Κυβέλη παίζει θαυμασίως μόνον κοριτσάκια. Ὄχι! ἡ Κυβέλη παίζει θαυμασίως κάθε ρόλον, ἀρκεῖ νὰ εἶνε ἀληθινὸς καὶ ψυχολογημένος. Τὴν εἴδομεν, ἐπίσης μεγάλην καὶ ἀξιοθαύμαστον, καὶ εἰς τοὺς πλέον ἀντιθέτους: Ὡς Παριζιάναν ἔξαφνα, εἰς τὸ ὁμώνυμον δρᾶμα τοῦ Μπέκ, καὶ ὡς Ἐδδίγκη εἰς τὴν «Ἀγριόπαπιαν» τοῦ Ἴψεν. Ἀκριβῶς διότι εἶνε ἀληθινὴ ἠθοποιὸς καὶ διότι εἰξεύρει νὰ δημιουργῇ καὶ νὰ μετενσαρκοῦται. Ἡ Φωτεινὴ Σάντρη τῆς ταιριάζει· τὸ ὁμολογῶ κ' ἐγώ. Ἀλλ' ὄχι διότι εἶνε κοριτσάκι δεκαεπτὰ ἐτῶν. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι θὰ τῆς ἐταίριαζεν ἐπίσης καὶ ἂν ἦτο... εἰκοσιεπτά.

Τὸ ζήτημα εἶνε, ὅτι εἰς τὴν «Φωτεινὴν Σάντρη», καὶ ὁ συγγραφεὺς καὶ ἡ ἠθοποιὸς εἰργάσθημεν πολὺ διαφορετικά, πολὺ πλέον σοβαρὰ καὶ εὐσυνείδητα, ἀφ' ὅσον ἀφίνουν νὰ πιστευθῇ, ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως οἱ γράφοντες ὅτι τὸ ἔργον ἔγινεν ἐπίτηδες διὰ τὴν Κυβέλην καὶ ὅτι ἡ Κυβέλη ἔγινεν ἐπίτηδες διὰ τὸ ἔργον.

Σᾶς εὐχαριστῷ καὶ πάλιν, φίλη Κυρία, διὰ τοὺς εὐμενεῖς ἐπαίνους, καὶ διατελῶ μετὰ φιλικωτάτων προσρήσεων.

Ὅλως πρόθυμος

Γρηγόριος Ξενόπουλος

Σ. Δ —Δὲν ἐσκέφθην, ὅτι ἐμειώνετο ἡ ἀξία οὔτε τοῦ συγγραφέως, οὔτε τῆς ἠθοποιοῦ, ὅταν ἔγραφα, ὅτι σπανίως ρόλος ἐγράφη τόσον τέλειος δι' ὡρισμένην καλλιτέχνιδα. Ἡ κ Κυβέλη ἄλλως ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν συγγραφέα τὴν δραματοποίησιν τοῦ Κοκκίνου Βράχου, διότι ἀντελήφθη, ὅτι ἦτο ρόλος της. Ἄρα ἡ ἠθοποιὸς τοὐλάχιστον ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ Φωτεινὴ Σάντρη ἔπρεπε νὰ παιχθῇ ἀπὸ αὐτήν χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ ὑποτίθεται ὅτι δὲν εἶναι τελεία καὶ εἰς ἄλλους ρόλους, ὅπως πράγματι εἶναι.

Μένει ὁ συγγραφεύς. Κατὰ τί θὰ ἐμειώνετο ἡ τέχνη του, ἐὰν εἶχεν ὑπ' ὄψιν του ὡρισμένον πρόσωπον. Νομίζω, ὅτι ἀπ' ἐναντίας θὰ ἦτο δι' αὐτὸν ἔπαινος, διότι θὰ εἶχε νὰ δεσμεύῃ καὶ νὰ περιορίζῃ τὴν ἔμπνευσίν του εἰς ὡρισμένον κύκλον τῆς τέχνης καὶ τῆς δυνάμεως τῆς ἠθοποιοῦ.

Κ Π.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

Αὔριον Πέμπτην 16ην 8βρίου θὰ ἑορτασθῇ εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα τῶν Ἀθηνῶν ἡ ἑορτὴ τῆς σημαίας. Ἡ ἑορτὴ αὐτὴ εἰσάγεται διὰ πρώτην ἤδη φορὰν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος, ἐνῷ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας χώρας τοῦ κόσμου εἶναι ἡ ἐπισημοτέρα σχολικὴ ἑορτή. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἰδίως ἡ ἑορτὴ τῆς σημαίας τελεῖται μὲ μεγάλην ἐπισημότητα καὶ ἀποτελεῖ τὴν ὡραιοτέραν καὶ πλέον συγκινητικὴν ἡμέραν τῆς μαθητικῆς ζωῆς. Εἶναι ἡ ἐπισφράγισις τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς ποῦ δίδει τὸ σχολεῖον. τὸ ὁποῖον μεταξὺ τῶν πρώτων μαθημάτων διδάσκει ἐ'ς τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητρίας ποῖα εἶναι τὰ καθήκοντα τοῦ πολίτου καὶ τῆς πολίτιδος πρὸς τὴν πατρίδα των

Μὲ τὸν νεωτερισμὸν τῆς ἑορτῆς τῆς σημαίας, τὴν ὁποίαν θὰ συνοδεύσουν λόγοι, ποιήματα καὶ ἄσματα, θὰ εἰσαχθῇ βεβαίως καὶ ἡ συνήθεια τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἐθνικοῦ Πιστεύω εἰς τὰ Ἑλληνόπαιδα.

Συγχαρητήρια εἰς τὸν κ Στάνη, ὁν προοδευτικώτατον καὶ εἰς τὸν κ. Γ. Δροσίνην τὸν νέον τῶν σχολείων ἐπιθεωρητήν.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ Βουλγαρία ἀνεκηρύχθη βασίλειον τὴν 22αν Σεπτεμβρίου καὶ ἡ Αὐστρία προσήρτησεν εἰς τὰς κτήσεις της τὴν Βοσνίαν καὶ Ἐρζεγοβίνην. Ἡ Κρήτη μετὰ τὸ διπλοῦν τοῦτο πραξικόπημα τῶν χωρῶν τοῦ Αἵμου, ἐκήρυξεν ἐπισήμως τὴν ἕνωσίν της μετὰ τῆς

Ἑλλάδος. Πᾶσαι αἱ πολιτικαὶ καὶ διοικητικαὶ ἀρχαὶ τῆς ἡγεμονίας κατελύθησαν καὶ ἡ Κρητικὴ βουλὴ ἀνέθεσεν εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς ὅλων τῶν πολιτικῶν μερίδων τὴν διοίκησιν τῆς νήσου ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ Βασιλέως Γεωργίου.

Οἱ Κρῆτες ἀναμένουσιν ἤδη ἀπὸ τὰς Δυνάμεις τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἀποφάσεώς των καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς π λιτικῆς μεταβολῆς τῆς ἡρωϊκῆς νήσου. Αἱ Δυνάμεις φαίνονται ἀναγνωρίζουσαι τὰ δίκαια τῶν Κρητῶν, ἀπὸ στιγμῆς δὲ εἰς στιγμὴν ἀναμένεται ἡ ἐπίσημος ἐπικύρωσις τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ προαιωνίου πόθου τοῦ ἡρωϊκωτάτου μεταξὺ ὅλων τῶν συγχρόνων λαῶν τοῦ κόσμου.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΙΝΗΣΙΣ

Κατὰ τὰς τελευταίας βουλευτικὰς ἐκλογὰς εἰς τὴν Φιλανδίαν ἐξελέγησαν εἴκοσιν ἓξ γυναῖκες βουλευταί, μεταξὺ τῶν ὁποίων αἱ δέκα τρεῖς ἀνήκουν εἰς τὸ σοσιαλιστικὸν κόμα. Ἡ συγκεντρώσασα περιστοτέρους ψήφους μεταξὺ ὅλων τῶν βουλευτῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἶναι ἡ κ. Βέρστερμαρκ, ἡ πρόεδρος τοῦ γυναικείου συνδικάτου.

ΕΛΕΝΗ ΒΕΡΣΤΕΡΜΑΚ
Πρόεδρος τῶν Γυναικῶν βουλευτῶν

Γυνὴ δήμαρχος. Εἰς τὰς δημοτικὰς ἐκλογὰς τῆς πόλεως Μόλιν, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐξελέγη δήμαρχος μὲ μεγάλην πλειονοψηφίαν ἡ δεσποινὶς May Maw ἡ ὁποία ἀνέλαβεν ἤδη τὰ καθήκοντά της.

Ἡ νέα Δήμαρχος περιεβλήθη τὴν εἰδικὴν στολὴν τοῦ Δημάρχου κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐγκαταστάσεώς της εἰς τὴν θέσιν της.

Ὁ γυναικεῖος κόσμος τῆς Ἀγγλίας ἑορτάζει πανηγυρικῶς τὴν ἐπιτυχίαν αὐτήν.

Διὰ τὰ πολιτικὰ δικαιώματα. Εἰς τὸ ζήτημα ὅμως τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων αἱ Ἀγγλίδες προσκρούουν ἀκόμη πολύ. Καὶ τελευταίως πάλιν εἰς συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, καθ' ἣν συνεζητεῖτο προστατευτικὸν νομοσχέδιον διὰ τὰ μικρὰ παιδιά, δύω τρεῖς γυναῖκες ὥρμησαν εἰς τὴν αἴθουσαν κραυγάζουσαι: Φροντίσατε καὶ διὰ τὰς γυναῖκας ἐπὶ τέλους. Καὶ ἤρχισαν νὰ διαμαρτύρωνται καὶ νὰ ἐμποδίζουν τὰς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς. Ἡ ἀστυνομία ἐπενέβη, ἄλλαι γυναῖκες ἀνεμίχθησαν καὶ τὰ πράγματα ἐταράχθησαν τόσον, ὥστε ὅλαι αἱ συλληφθεῖσαι ἐφυλακίσθησαν.

Προχθὲς ἐδικάσθησαν αἱ πρωταίτιοι τῶν ταραχῶν καὶ κατεδικάσθησαν εἴτε εἰς δίμηνον φυλάκισιν, εἴτε εἰς πρόστιμον πενῆντα λιρῶν. Ἂν καὶ ἠδύναντο νὰ πληρώσουν τὸ πρόστιμον, διότι ὅλαι εἶναι εὔποροι καὶ τὸ συνδικάτον προσεφέρθη νὰ πληρώσῃ, ὅμως ἐπροτίμησαν νὰ φυλακισθοῦν, διὰ νὰ φανατίσουν περισσότερον τὰς ὀπαδούς των, παρουσιαζόμεναι ὡς μάρτυρες τῆς ἰδέας.

ΦΟΡΕΜΑ TAILLEUR

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν λαχάνων, εἰς τὰ ὁποῖα συμπεριλαμβάνονται τὰ κυρίως λάχανα, τὰ κουνουπίδια, τὰ παραπούλια, τὰ μπρόκολα, δηλαδὴ τὰ ἐπικρατέστερα χορταρικὰ τῆς χειμερινῆς περιόδου. Ἂν καὶ γενικῶς εἶναι μᾶλλον δύσπεπτα, ὅμως διὰ τὴν κουζίνα τῆς καθημερινῆς χρήσεως εἶναι πολύτιμα καὶ οἰκονομικὰ καὶ δι' ὡρισμένας ἰδιοσυγκρασίας ὠφέλιμα. Οἱ ἀρθριτικοὶ ἠμποροῦν νὰ κάμνουν ἀφόβως χρῆσιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν λαχάνων, ἐὰν τὰ χωνεύουν εὔκολα. Ἔχουν ἰδιότητας ὥστε νὰ ἐξουδετερώνουν τὰ ἐπιβλαβῆ συστατικὰ τῶν ζαμπονιῶν καὶ παστῶν κρεάτων ἐν γένει, ὡς καὶ τῶν βαρειῶν κυνηγιῶν. Καὶ δι' αὐτὸ εἰς τὰ βόρεια κλίματα ὅπου τὰ παστὰ εἴδη εἶναι εἰς μεγάλην χρῆσιν τὸ λάχανον καὶ διὰ τὰς θερμαντικάς του ἰδιότητας εἶναι τὸ μοναδικὸν σχεδὸν γαρνίρισμα τῶν φαγητῶν καὶ ἡ τροφὴ ἡ ἀπαραίτητος ὅλων τῶν τάξεων.

Τὸ ἐμπόριον τῶν λαχάνων εἰς τὴν Ρωσσίαν καὶ τὴν Γερμανίαν ἀνέρχεται εἰς πολλὰ ἑκατομμύρια. Ἡ ἐθνικὴ σοῦπα τῶν Ρώσσων γίνεται μὲ λάχανον, ὡς μὲ λάχανον γίνεται εἰς ὅλην τὴν δυτικὴν Εὐρώπην ἡ περίφημος Choucroute.

Ἐν γένει τὸ λάχανον πρὶν νὰ μαγειρευθῇ, πρέπε

νὰ μισοβράζεται καὶ τὸ νερό του νὰ χύνεται, νὰ καθαρίζεται δὲ μὲ ἐπιμέλειαν.

Εἰς τὴν κουζίνα τὴν ἰδικήν μας τὸ λάχανον χρησιμεύει διὰ ντολμάδες, τῶν ὁποίων ἡ κατασκευὴ εἶναι γνωστὴ εἰς ὅλους. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἕνα ἄλλο εἴδους λαχάνου παραγεμιστοῦ, τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ παρουσιασθῇ καὶ εἰς τὸ πλέον ἐπίσημον γεῦμα.

Λάχανον παραγεμιστόν. Διαλέγετε ἕνα ὡραῖον στρογγυλὸ λάχανο, τὸ καθαρίζετε ἀπὸ τὰ χονδρὰ ἐξωτερικὰ φύλλα, τὸ ἀνοίγετε ἀπὸ τὴν κορυφήν, — ὄχι ἀπὸ τὴν ρίζαν — μὲ προσοχὴν καὶ ἀφαιρεῖτε τὴν καρδιά, χωρὶς νὰ χαλάσετε τὸ λάχανον. Τὸ βάζετε νὰ βράσῃ πέντε λεπτά, καὶ ἔπειτα ἑτοιμάζετε τὴν γέμισιν μὲ κιμὰ κοπανισμένο, μὲ ζαμπὸν ἐπίσης κοπανισμένο καὶ μὲ τὸ πάχος του, τὰ ὁποῖα κοκκινίζετε μὲ βούτυρο καὶ σβύνετε μὲ ἄσπρο κρασί Προσθέτετε ψύχα ψωμί, μουσκεμένη εἰς γάλα, 2-3 μῆλα κομμένα εἰς μικρὰ κομμάτια, ὀλίγο ρύζι, σταφίδες, κουκουνάρια καὶ ὀλίγο πορτοκαλόφλουδο καὶ ἀλατοπίπερο. Ρίπτε καὶ λίγο ζουμὶ κρέατος διὰ νὰ βράσουν ὅλα μαζὴ καὶ νὰ μείνουν μὲ πολλὴν σάλτσα. Μὲ τὸ μεῖγμα αὐτὸ γεμίζετε τὸ λάχανο, τὸ δένετε ἀπ' ἔξω καὶ τὸ βάλετε νὰ βράσῃ, μὲ καλὸ ζουμί, μὲ βούτυρο, καὶ μὲ μισὸ ποτηράκι ἄσπρο κρασί. Ὅταν εἶναι ἕτοιμα δένετε 2 3 αὐγὰ μὲ λεμόνι καὶ φαρίνα, τὰ ψήνετε ἀνακατόνοντας καλά, σερβίρετε καὶ σκεπάζετε τὸ λάχανο σας μὲ τὸ αὐγολέμονο. Γαρνίρετε ἔπειτα τὴν πιατέλα μὲ λεπτὲς φέτες jambon.

Λαχανόπιτα. Κόπτετε τὸ λάχανο εἰς κομμάτια, τὸ βράζετε, καὶ τὸ ψήνετε ἔπειτα μὲ βούτυρο, μὲ ζουμὶ κρέατος καὶ μὲ κρασὶ ἄσπρο. Βάζετε εἰς μίαν φόρμαν πάστας λάχανο, φέτες τυρὶ ἄσπρο καὶ ἄσπρη σάλτσα bechamel. τῆς ὁποίας ἔχομεν ἤδη δώσει τὴν συνταγήν. Τελειόνετε μὲ bechamel, τὴν ὁποίαν πιτίζετε μὲ τυρὶ παρμεζάνας τριμμένο καὶ μὲ ψύχα ψωμὶ τριμμένο. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ φόρμα πρέπει νὰ ἔχῃ βουτηρωθῇ καὶ ἀλοιφθῇ μὲ τριμμένο ψωμί. Τὸ στέλλετε εἰς τὸν φοῦρνο. Γίνεται ὡραιότατο.

Μπεκάτσες. Ὁ βασιλεὺς τῶν κυνηγιῶν. Διὰ τοὺς λαιμάργους τὸ νοστιμώτερον τῶν φαγητῶν, τοῦ ὁποίου ὅμως πρέπει νὰ γίνεται μετρία χρῆσις, διότι εἶναι πολὺ ἐρεθιστικὸν. Μένουν δύο τρεῖς ἡμέρας σκοτωμένες καὶ τὸ κρέας των γίνεται νοστιμώτερον Ἡ πρώτη τέχνη εἶναι πῶς νὰ διπλωθῇ ἡ μπεκάτσα. Σταυρόνετε τὰ δύω πόδια, ἀφοῦ κόψετε τὰ ἄκρα, εἰς τὰ ἐμπρὸς καὶ τὰ πέρνατε παρὰ τὰ σκέλη. Κατεβάζετε τὸ κεφάλι πρὸς τὸ ἕνα μποῦτι καὶ περνᾶτε μὲ τὸ μακρὺ ράμφος, καὶ τὰ δύω μπούτια. Ἀφαιρεῖτε τὰ μάτια καὶ τὰ μικρὰ πτερά. Ἡ πτέρυγες μένουν πρὸς τὰ κάτω Δὲν δένονται λοιπὸν παρὰ πρὸς τὰ κάτω ὀλίγον, καὶ τὰς περνᾶτε εἰς ξύλο στρογγυλὸ καὶ ὄχι εἰς σούβλα. Τὰς ψήνετε μὲ ὅλα τὰ ἐντόσθια καὶ τοποθετεῖτε εἰς τὸ μέρος τῆς σκάρας ποῦ χύνετε ἡ σάλτα λουρίδες ἀπὸ ψύχα ψωμὶ Τὴς ἀλοίφετε μὲ βούτυρο ἐνῷ ψήνονται. Ἂν θέλετε τὴς τυλίγετε εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ φέτες λαρδί, τὰς ὁποίας ἀφαιρεῖτε εἰς τὸ τέλος, διὰ νὰ τὰς ροδίσετε εἰς τὴν σκάρα Δὲν πρέπει νὰ ψηθοῦν πολύ.

— Ὁ κόσμος ἤρχισε νὰ συναθροίζεται τώρα εἰς τὰς φιλικὰς οἰκίας, αἱ ὁποῖαι διασκευάζονται καταλλήλως διὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον.

— Αἱ συλλογαὶ τοῦ «Ἑρμείου» διὰ πᾶν εἶδος, ἤτοι τάπητας, παραπετάσματα, μπεοντεδάκια, καλύμματα τραπέζης καὶ πᾶν ὅτι ἀφορᾷ τὴν ἐπίπλωσιν μιᾶς οἰκίας, εἶνε φέτος πλουσιώταται

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΔΗΛΩΣΙΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΜΕΤΑΞΩΤΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ
Σ. Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐπειδή τινες τῶν κ. κ. ἐμπόρων Ἀθηνῶν Πειραιῶς καὶ ἐπαρχιῶν, ὡς καὶ μερικοὶ τῶν μικροεργαστηριαρχῶν αὐτοκαλουμένων δῆθεν κατασκευαστῶν Ἑλλ. Μεταξωτῶν ὑφασμάτων, αἰσχροκερδοῦντες εἰς βάρος τῆς **Ἐθνικῆς** ταύτης Βιομηχανίας πωλοῦσι νοθευμένα εὐρωπϊκὰ Μεταξωτὰ ὡς ἑλληνικὰ τοιαῦτα, ἀσυγκρίτως ἀνώτερα τῶν εὐρωπαϊκῶν πρὸς τὴν διάρκειαν καὶ γνησιότητα, ἐξαπατῶντες οὕτω τοὺς κ. κ. καταναλωτάς, ἀναγκάζομαι, ὅπως γνωρίσω εἰς τὴν πολυπληθῆ πελατείαν μου, ὅτι τὰ γνήσια **Μεταξωτὰ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ** πωλοῦνται εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις κεντρικὴν ἀποθήκην μου, ὁδὸς Ἑρμοῦ 87, καὶ παρὰ τοῖς πλείστοις Ἐμπόροις Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχιῶν, τιθεμένης τοῦ λοιποῦ τῆς σφραγίδος τοῦ ἐργοστασίου μου εἰς τὸ ἄκρον ἑκάστου ὑφάσματος: **Ἑλ. Μεταξωτὰ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ Σ. Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ** μὲ ἑκατέρωθεν τοῦ παραπλεύρως σήματός μου κατατεθέντος.

Ἐπιφυλάσσομαι δ' ὅπως ὑποβάλω μήνυσιν ἐναντίον τῶν δημίων αὐτῶν τῆς Ἐθνικῆς παραγωγῆς, οἵτινες ἐν τῇ ἀσυνειδησίᾳ των ταύτῃ οὐχὶ μόνον, ὡς λέγω, τοὺς κ. κ. καταναλωτὰς ἐξαπατῶσιν, ἀλλὰ καὶ ὕψιστα ἐθνικὰ συμφέροντα καταστρέφουσιν.

Ζητεῖτε λοιπὸν εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ Καταστήματα τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ἀποθήκην μου. ὁδὸς Ἑρμοῦ 87, τὰ ἐσφραγισμένα καὶ δεδοκιμασμένα Μεταξωτὰ τῆς **ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ** παραγωγῆς **ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ** βραβευθέντα εἰς τὰς σοβαρωτέρας Ἐκθέσεις διὰ τῶν ἀνωτέρων τιμῶν.

Τηλέφωνον Ἐργοστασίου ἀριθ. 194 Πειραιᾶ. Τηλέφωνον Ἀποθήκης ἀριθ. 554 Ἀθήνας.

Παρακαλοῦνται θερμῶς αἱ καθυστεροῦσαι συνδρομὰς τοῦ παρελθόντος νὰ τὰς στείλουν.